

Arad a nyomor ellen

Írta: Mayer Kor. János,
Arad főm. kath. kerületi esperese

Az őszi hidege végigborzongott már a világon és lassan-lassan belopakodni készül a lakások falai mögé is. Mindazok, akiknek módjukban volt, már jórészt ellátták magukat a télrevalóval, főleg fával és élelemmel és most nyugodtan gondolhatnak az elkövetkezendő zord napokra, amelyek között meg lesz a biztos lakásuk, meleg kályhájuk, hibátlan ruhájuk és elégséges élelmiszerük.

Am igen jól tudjuk, hogy embertársaink ezrei állanak remegve a tél viszontagságai előtt: akiknek kezei közül a világgazdaság krízisének láthatatlan forgószele kiragadta a munkaszerszámot: aztán az öregek, a magukkal tehetetlen rokkantjai egy katonai és egy gazdasági világháborúnak, a munkaképtelnek és munka-ínségesek csapatai, akik ma tanácstalanul gyülekeznek az aradi városháza előtt és a főuccákon, a mindennap feléledő és a minden este ellankadó reménnyel szíveikben. Mit szólnak ezek a védtelenül álló és magukon segíteni nem tudó emberek a tél kopogtatására, amikor körülöttük minden a maga egyéni célja felé rohan és nincs idő, nincs mód, hogy feltárhassák külön-külön a nyomoruk tompa sajtásu, gyógyíthatatlannak látszó sebeit...? Feledkezzenek meg Istenről, törvényről, rendről, lelkiismeretről: mindenről, ami őket a társadalom nagy családjához köti? Vagy hallgassanak az idegen célu izgatók suttogásaira és olyan tettekre ragadtassák magukat, amelyeket később megbánnak és szégyenlenek, hogy ők is emberek...?

Segíteni kell! A tél intó jeleinek korai elővetelén felre kell tennünk minden olyan szempontot, amely máskülönbörendekre, osztályokra, politikai, egyházi, társadalmi és egyéb csoportokra osztják Arad társadalmát, hogy együttes elhatározással siethessünk a nyomorgók nagy családjának segítségére. Fel kell ébrednie bennünk a felebaráti szeretetnek, amely különben szétforgácsolhatná akaratumk maradéktalan megnyilatkozásait, amellyel enyhíteniünk kell a munkanélküliek és a munkaképtelének helyzetén. Aradváros vezetőségének akciója, amely egyedül áll a maga nemes kezdeményezésével: a városi tisztviselők áldozatkész és lélekemelő megnyilatkozása, a kamarai tisztviselők önkéntes felajánlásai, gyönyörű példák, amelyek követendő mintául szolgálnak mindenki számára.

De nemcsak a kisemberek segítő kezére számithat a rászorultak serege. A tehetős embertársainkhoz is volna néhány kérés szavam: segítsenek most teljes akaratukkal, adakozó kézzel, ne csak néhány kenyérmorzsával. A földiekben való bőség a nyomor enyhítésére kötelez és nem hiányozhatik ebben a kötelességszerű munkában sem kicsi, sem nagy, sem szegény, sem gazdag, hanem mindenkinek erejéhez mérten kell kivennie részét az adakozásból.

És nem szabad elfeledkeznünk a szemérmes szegénységről sem, amely önmagában, a világtól elvonulva, kinlódik. Az ő megmentésük is értéket őriz meg egy jobb jövő számára! Ne kiméljük a jó szót sem, hiszen az Isten éppen a nyomor megpróbáltatásai közepette hozza gyermekeit közelebb egymáshoz.

Szeretném, ha a rádió csodálatos tehetségével egyszerre mindenkihez szólhatnék, amidőn az idők elkövetkezésére felhívom embertársaim figyelmét. Jöjjetek, segítsünk! Jöjjön mindenki és tegye meg azt, ami tőle telik. Nem szabad tétlenül maradnunk akkor, amidőn a tétlenség és mozdulatlanlanság könnyen egy későbbi Biatorbágy bűnének büntársáivá alacsonyíthat le: mert idején cselekedhettünk volna, de nem cselekedtünk.

Lázás készülődések a belpolitika őszi szezonjára

November 15-re halasztották a parlament megnyitását — Duca fontos értekezletre készül — Avarescut várják Bucurestibe — A népszerű Bratianu György — A nemzet-parasztpárt ifjusági szervezetének fontos határozatai

A Banca Nationala kormányzója megválnak állásától

Bucurestiből jelentik: Az Adeverul szerint a parlament ülésszakának összehívását október 15-ről november 15-re halasztották. A lap szerint ezt két dologra lehet visszavezetni. Először a takarékosági szempontok jönnek számításba, amennyiben a parlament egy havi költségeit akarják megtakarítani. Másodsorban pedig a költségvetés előmunkálatai még nincsenek abban a stádiumban, hogy a parlament munkáját megkezdhetnék. Előreláthatólag ezek a munkálatok csak a jövő hónapban jutnak el a befejezéshez.

Ducát egyébként pártja Bucurestibe várja, ahol egy nagyobb szabású értekezletet fog tartani a párt vezető embereivel. Az összes aktuális ügyeket letárgyalják az értekezleten.

Az Indreptarea szerint Avarescut nagy ünneppel várja a néppárt a fővárosban. A marsalltól fontos kijelentéseket várnak, mint ahogy nagy fontosságot tulajdonítanak a vasárnapi pártértekezletnek is.

Bratianu György manifesztumát az összes lapok élénken kommentálják és megállapítható, hogy Bratianunak szép sikere volt a manifesztummal, amelyről a lapok írják, hogy emelkedett szellemben igyekszik a dolgokról véleményt alkotni. Általában Bratianu György ez alkalommal tág koncepciókról tett tanúságot.

Iorga miniszterelnök ma Sinaiába utazott, ahonnan Scrabestibe megy, ahol egy lovas-

emlékmű leleplezésén vesz részt. A miniszterelnök hétfőn tér vissza a fővárosba.

Nagy feltűnést keltett ma az a hír, amely arról tud, hogy Manoiilescu, a Banca Nationala kormányzója rövidesen megválnak állásától és római vagy washingtoni követ lesz. Manoiilescu állítólag a kormány kivánságára fog visszalépni, mert jogi szaktekintélyek nézete szerint nem valószínű, hogy a Legfelsőbb Semmitőszék megváltoztatná a bucaresti-i ítélőtábla döntését, amely Burileanunak ítélte vissza a Banca Nationala kormányzói székét. Amennyiben Manoiilescu ténylegesen távozik, úgy helyét Burileanu foglalja el, aki azonban ígérete szerint hamarosan le fog mondani méltóságáról, hogy helyét Angheliescunak, a volt bankkormányzónak adja át.

A nemzeti-parasztpárt ifjusági szervezete Mihalache és Madgearu részvételével ma folytatta tanácskozásait. A tanácskozásokról hivatalos kommuniké nem adtak ki, azonban azokról mégis kiszivárogtak egyes részletek. Így hír szerint az ifjusági szervezet tagjai érelyesen követelték, hogy a párt soraiban kiméletlen purifikálást hajtsanak végre, mivel nem hajlandók együttműködni azokkal, akik kompromittálták magukat. További követeléseik során olyan pontok szerepelnek, amelyek a nemzeti-parasztpárt programjának sok tekintetben baloldalra való eltolódását jelentik.

Hétmillió font kölcsön Ausztriának

A Népszövetség pénzügyi bizottságának döntése — A kölcsön feltételei — A washingtoni kormány a leszerelésért — Svájc is rendszabályokhoz kénytelen folyamodni

Bulgária felveszi a kapcsolatot a szovjettel

Londonból jelentik: A Daily Telegraph genfi levelezőjének értesülése szerint a Népszövetség pénzügyi bizottsága hét millió egy-százézer font kölcsönt szavazott meg Ausztriának a következő feltételek mellett: 1. Hajtsa végre Ausztria az összes lehető megtakarításokat. 2. Történjék meg a banktörvény reformja. 3. Népszövetségi pénzügyi szakértő ellenőrizze Ausztria pénzügyeit. 4. Szállítsák le Ausztria költségvetését.

A kölcsönből Ausztria ki fogja fizetni az Angol Banknál és Nemzetközi Fizetések Bankjánál fennálló esedékes tartozásait, úgy, hogy a kölcsönből tulajdonképpen csak egy millió, hétszázézer fontot kap kézhez.

A Népszövetség pénzügyi bizottsága ma délelőtt ismét Ausztria pénzügyi helyzetével foglalkozott és elhatározta, hogy az osztrák kormány mellé pénzügyi szakértőt delegál. A pénzügyi szakértő, kit a bizottság a napokban nevez ki, Ausztria költségvetésének összeállításában is részt vesz.

Washingtoni jelentések szerint a kormány komolyan foglalkozik azzal a tervvel, hogy ne indítson-e akciót az általános fegyverkezés szünet érdekében a Népszövetségen keresztül. A tervről azonban eddig még nem történt döntés.

A Népszövetség gazdasági bizottságának

mai ülésén egyébként a svájci delegátus szólt fel, aki kijelentette, hogy Svájc kiviteke ijesztően apad és a munkanélküliek száma vesélyesen növekszik. Svájc ennél fogva kényszerítve lesz — mondotta a delegátus — eltérni az eddig helyesnek tartott rendszertől és szigorú rendszabályokkal védi meg belső piacát. Ez nem jelent kevesebbet, minthogy Svájc a közeljövőben beviteli vámokat fog életbeléptetni.

Megbízható információkon alapuló híradás szerint Bulgária rövidesen felveszi a kapcsolatot a szovjettel. Állítólag Litvinov Genfben megbeszéléseket folytatott a bolgár miniszterelnökkel arra nézve, hogy Bulgária de jure ismerje el az orosz kormányt. A miniszterelnök kijelentette, hogy ilyen fontos ügyben az összkormány döntésére van szükség, azonban általános a meggyőződése, hogy Bulgária tényleg elismeri a szovjetet. Románia részére semmi esetre sem lehet közömbös — írják a bucaresti-i lapok —, hogy egyik szomszédos állam ilyen fontos diplomáciai lépésre készül.

A Népszövetség titkárságánál ma délelőtt a macedon kisebbségi papok Illarion püspök vezetése alatt küldöttségek jelentek meg és a főtítkársági hivatalhoz egy petíciót nyújtottak be. A macedon papok felpanaszolják, hogy a jugoszláv hatóságok a kisebbségeknek megtiltották, hogy saját anyanyelvükön misézzenek és imádkozzanak,

Vlad Aurel volt miniszter a zsilvölgyi szénbányák szocializálását követelte

A nemzeti-paraszt-párt feltűnést keltő állásfoglalása — Négyüléseket tartanak a bányász-nyomor enyhítése ügyében

Kolozsvárról jelentik: A nemzeti-paraszt-párt a mai napon gyűlést tartott Petrozsényben, amelyen Vlad Aurel volt miniszter is felszólalt. Vlad Aurel a zsilvölgyi helyzetről beszélt és kifejtette, hogy a már szinte tarthatatlan állapotban csak az ottani üzemek szocializálásával lehetne segíteni, amely által a vidék lakossága könnyebb megélhetési lehetőségek közé jutna. A nemzeti-paraszt-párt vezetősége elhatározta, hogy még több hasonló gyűlést fog tartani a környék különböző helységeiben, melyeken a zsilvölgyi probléma fog a tárgyszóként szerepelni.

zálásával lehetne segíteni, amely által a vidék lakossága könnyebb megélhetési lehetőségek közé jutna. A nemzeti-paraszt-párt vezetősége elhatározta, hogy még több hasonló gyűlést fog tartani a környék különböző helységeiben, melyeken a zsilvölgyi probléma fog a tárgyszóként szerepelni.

A magyar kormány visszavonta szükségadó-tervezetét

Új szükségadó-rendelet készül — A 33-as bizottság felemelte az állami illetékeket

Budapestről jelentik: A kormány, mint ismeretes, szükségadó-rendelettervezetet készített. Ez az országos szükségadó a múlt évi jövedelmi adónak megfelelő összeget tett volna ki és ennek megfizetése alól semmiféle felmentés nem lett volna adható.

Az általános szükségadóra vonatkozó rendelettervezetet a kormány váratlanul visszavonta és így a 33-as bizottság elé ma csak az illetékek emeléséről szóló rendelet tárgyalása került.

Mint beavatott pénzügyi körökből értesülünk, az általános szükségadóra vonatkozó rendelettervezet visszavonásának fő oka az, hogy a 33-as bizottság egyes tagjai bizalmasan figyelmeztették a kormányt arra az óriási aránytalanságra, amely a jövedelmi-adónak százszázalékos emelésével a társadalom egyes rétegeit aránytalan teherrel sújtaná.

A kormány ezeknek a szempontoknak figyelembevételével a legsürgősebben új szükségadó-rendelettervezetet készít.

A 33-as bizottság mai ülésén egyébként elfogadták a kormánynak azt a rendeletét, amellyel az állami illetékeket felemeli. Ennek

értelmében a postai szállítólevelek díját egy fillérről tíz fillérré emelik fel, a fuvarlevelek díja pedig ezentúl két fillér helyett harminc fillér lesz. A kormány az illetékek felemeléséből hét és fél millió pengő jövedelmet remél.

Kialudt a moreni-i szondatűz

Két és fél esztendeig lángoszlop tört fel a kráterből — Erdekes jelenség a kráter fölött — Elővigyázatossági intézkedések

Moreniből jelentik: A két és fél év óta égő moreni-i petróleum-szonda ma délután négy órakor váratlanul kialudt. A valóságos kráterre növekedett szondanyílás felül eittűnt a füstoszlop és az ottani munkálatok következtében támadt réseken, friss levegő áramlott ki a föld mélyéből. A levegőáramlás percenként fokozódik, mintha rendkívül erős ventilátorok hajtanák ki a levegőt.

A szonda-tűz megszűnését a társaság igazgatóságának bejelentették, mely nyomban intézkedett, hogy a nyílás körül őrséget állítsanak. Ez az elővigyázatossági egy koráb-

bi szerencsétlenségből ered. A moreni-i szonda, mely két és fél esztendeje ég, már több ízben kialudt, mikor is a társaság azonnal megkezdte az eltakarítási munkálatokat. Amint a kráter megkövesedett peremét elbontották, a nyílásból újabb gázok törtek elő és néhány perc leforgása alatt a tűz még nagyobb méretű volt, mint az eddigi.

A társulat most a régebbi tapasztalatokon okulva, a tél beállta előtt nem kezdi meg az eltakarítási munkálatokat, hanem egy mérnökökből álló bizottságot alakít, mely előbb részletesen megfárgalja a szonda helyrehozási munkálatoknak a módját.

Egy apa naplójából

Dec. 20. Sohase becsültem valami sokra a költöket. Mindig gyűlöltem bennük azt, hogy túloznak és ez a túlzás az ő tulajdonképpeni egész munkásságuk. A rendes, mindennapi ember toporzékolni kénytelen dühében, ha szuperlatívusoktól hemzsegtető műveiket olvassa.

Hát még mit csinálnak a szerelemmel! Ezt az érzéskomplexumot tisztára úgy kezelik, mintha teljesen a maguk számára akarnák kiszajátítani.

No, meg a gyerek! Ebből is valóságos téma-kultuszt üznek. Az ő gyerekeik így az ő gyerekeik úgy... Mintha bizony senkinek másnak nem volna egy hüvelykujjamnyi gyereke se.

Egy kissé, igaz, ép most, karácsony előtt én is izgatott vagyok: az árvaszék utasította az asszonyt, akitől különváltan élek, hogy karácsonyra hozza föl a faluról, ahol élnek, a kisfiamat hozzám. Nem láttam a kis kölyköt három hónapja. Amikor legutóbb elváltunk, sirt itt a vállamon s még a vonat indulása percében is könnyes szemekkel kérte az anyját, hogy itt maradhasson még nálam... Dehát mi is van azon csudálni való, hogy a gyerek én utánam sir. Nem is szokott apjának nevezni, mindig a keresztneveven szólít, akárcsak barátja lennék. És ha bármilyen kőficságot követ el, azonnal hozzám rohan és magától sietve, félelem nélkül bevallja. Mert tudja, hogy tőlem verést nem kap. Ötéves, de az én kezem másképp mint simogatva, soha még nem érintette. Bezzeg ott, a falun, minden bolondságért megütik, ami ellen nem lehet tenni semmit, mert hisz ellenőrizhetetlen. Ő maga szokta nekem mesélni, hogy az anyja sokszor hátbauti, a nagypapja meg mindenért pirosra veri a kezecskéjét.

Nno!... Most megjön a kis lurkó. Együtt töltjük a karácsonyi ünnepet. Már meg is vásároltam az ajándékokat. Mind itt vannak, már

sorba bepakolva, csak még a karácsonyfát kell feldiszníteni, hogy a sok mindenféle ajándékot alája lehessen állítani. Tyű, hogy fog örülni, ha meglátja a sok kis égő gyertyával teletűzdelt, csokoládéval, aranydióval megrakott fát! — Egész különös izgalom fog el, ha erre gondolok... Meg arra, hogy a mellemhez szoríthatom azt a kis angyali, gyöngé, édes mellét, hogy belenézhetek a pojjába... Vajjon hizott-e egy kicsit? No, az a friss téli hideg bizonyosan megfesti egy kicsit. Holnap ilyenkor már itt lesz... Holnap... holnap...

Dec. 21. Mi ez?... Nem értem... Szédülök bele... Ahogy a gyereket kiemelem a vonatból, látom, hogy a csontig ható téli hidegben nyári nadrág van rajta. Nézem alatta, semmi meleg ruha. Megkérdem az anyját, miért nincs a gyereken trikó? Azt feleli, hogy nem kell a gyereket kényeztetni. Edzeni kell! Összeeszkölkölöm a kicsikét és úgy mondom neki, ma, még ma veszek neked jó, finom, meleg trikót. Erre sárkányhangon üvölt rám az anyja: csak azt merd! Letémem róla, arról biztos lehetsz!... Hát a hócipőjét miért nem adta rá? — kérdem az anyját. — Nem kell! — feleli lakonikus utálatlaltal.

Ma már vásároltam is a gyerekeknek meleg trikót, bélelt keztyűt, sárcipőt, jó szőrmés füles bősapkát és egész nap együtt voltam vele. Bizony, nem hizott a lelkem egy dekát se és a sápadtsága is a régi. Elvittem az orvoshoz is. Azt mondta, a gyerek, hál' Istennek, makkegészséges, de nem érti, hogy lehet egy falusi gyerek ilyen sápadt. Aztán rendelt neki Yemalt-ot. Az majd meghizlalja, kipirosítja.

Este a lefekvéskor várom, hogy elmondja a kis imáját. De azt mondja, elfeledte már az imát, mert otthon bizony sohase imádkoztatták. Csudálkozva, valami igen keserű érzéssel a szivemben, betakargattam a kis fehér ágyában, amit mindig úgy szerettem, aztán megkérdéstem:

— Ugy-e, jó itt, a te régi kis fehér ágyacskádban?

A gyerek, aki eddig mindig tapsikáló örömmel fekiútt bele ebbe a kis fehér ágyacskába, közönyösen tekintett rám:

— Jó. De azért jobb anyuskámnál.

— Hát hol alszol otthon anyuskádnál? — kérdeztem.

— A két karosszékből — mondta felvillanó szemmel. — A két karosszék össze van kötve és abban alszom. De ott olyan jó...

Örültem, hogy félsötétben vagyok, mert két könny, már megint csak leszakadt a szememről...

Aztán elmondta utánam álmos gügyögéssel a kis régi imáját:

„En Istenem, jó Istenem.

becsukódik már a szemem...”

Aztán elaludt...

Dec. 25. Hát megvolt. Meggyújtottam a karácsonyfát, odavezettem a gyermeket és kicsomagoltam előtte a játékeit. És lestem a gyerek örömét. A kisfiam hol ezt a játékszert, hol emezt az ólomkatonát nézegette, meg is fogdosta egy kicsit, aztán várakozó és kíváncsi tekintettel kérdezte:

— Melyiket küldte anyuskám?

Egy keserűt dobott a szivem. Hirtelen hazugsággal az építőköcskákra mutattam. És ekkor forró, boldog örömmel ölébe kapta az építőköcskát és az ágyába magával vitte.

A többi játékra rá se hederített. Amikor már elaludt, még sokáig ültem ott, kis fehér ágya mellett a sötétben és össze-vissza rázott a zokogás. Valami égbekiáltó igazságtalanság történt velem. És én itt ülök a sötétben és nem tudom kifejezni mindennapi ember létemre, mindennapi szürke szavaimmal azt a szomorú összeomlást, ami a lelkemben végbemmet...

Most már megértem a költöket... Minden túlzásuk kevés az én fájdalom kifejezésére...

S. Z.

Nihilisták a biatorbágyi rémtett mögött

A budapesti rendőrség nyomozásának újabb adatai — Egy parasz-asszony szenzációs vallomása — Három fiatalember a halálviadukton — A román kormány a budapesti rendőrség rendelkezésére bocsátotta az itteni bombamerényletek aktáit

Félmillió pengő jutalmat ajánlott fel Románia, Magyarország és Svájc a merénylők kézrekerítőinek

Budapestről jelentik: A biatorbágyi merénylet ügyében ma újabb érdekes fordulat állott be. A rendőrség ugyanis megállapította, hogy a merényletet nemzetközi nihilista-központ tervei alapján követték el. Németország, Magyarország, Románia és Svájc a merénylők kézrekerítőjének eddig már közel félmillió pengő jutalmat tűztek ki. Az a gyanu ugyanis, hogy a különböző államokban történt merényleteket ugyanaz a szervezet követte el, most már egyre erősebbé válik. A tegnapi nap folyamán le tartóztatott Szakácsit és Reznert ma szabadlábra helyezték, mivel megállapítást nyert, hogy semmi közük a biatorbágyi merényletnek.

Erélyesen folyik a nyomozás irányban, hogy az ekrazitot nem-e valamelyik magyar bányatelepről csempészték ki. Az összes magyarországi bányákban ma kihallgatásokat eszközölt a rendőrség. Egy magyar detektív különböző adatok beszerzése végett ma Bécsbe utazott, mivel az a gyanu, hogy a római-bécsi expressz ellen megkísérelt merényletnek is ugyanazok az elkövetői, akik a biatorbágyi rémséget előidézték.

Egy asszony fantasztikus vallomása

Az esti lapok jelentése szerint a rendőrség ma rendkívül fontos nyomra bukkant. Ma kihallgattak ugyanis egy paraszasszonyt, akit a szombat esti razzia alkalmával állítottak elő. Az asszony elmondotta, hogy a múlt héten feljött Budapestre, ahol egy régi ismerősével, egy budai fiatalemberrel találkozott. A fiatalember meghívta, hogy mulassanak együtt, majd pedig kimentek Budapest közelében egy vendéglőbe. Itt két fiatalembert mutatott be az asszonynak óbudai ismerőse, akik nem tudtak magyarul és azt mondták magukról, hogy osztrákok. Éjfél előtt valamivel sétálni mentek és amikor a biatorbágyi viadukhoz értek, a három fiatalember felment a viadukra, ahol egy kis csomagot helyeztek el. Ezután visszajöttek és tovább sétáltak. Röviddel ezután következett be a robbanás és ekkor a fiatalemberek azt mondták, ne merjen senkinek se szólni az előzményekről, mert akkor a halál fia. Az asszony ezután visszatért a fővárosba, ahol a razzia alkalmával elfogták. A rendőrség most bevezette a nyomozást annak megállapítására, hogy a paraszasszony előadása mennyiben felel meg a valóságnak.

A román kormány segítsége

A román kormány egyébként a budapesti rendőrségnek rendelkezésére bocsátotta a Braila és Galati mellett elkövetett pokolgépes merényletekre vonatkozó aktákat, hogy azoknak anyagát használják fel a biatorbágyi katasztrófával kapcsolatos nyomozásoknál. A detektívfelügyelő, aki a jütteborgi merényletek vizsgálatát annakidején levezette, kijelentette, hogy felettes parancsra szívesen leutazik személyesen a biatorbágyi merénylet színhelyére, hogy a vizsgálatainál szerzett tapasztalatait a budapesti rendőrségnek rendelkezésére bocsátassa.

Darmstadt-i jelentés arról számol be a biatorbágyi merénylettel kapcsolatban, hogy a rendőrség egy Kroeskini nevű asszonvtól levelet kapott, amelyben az asszony egy állítólag tervezett újabb vasuti merényletről számol be. A rendőrség bevezette a nyomozást a levélben foglaltak valódisága irányában. Az asszony ma újabb levelet írt a rendőrségnek, melyből valószínűnek látszik, hogy az asszony elmebeteg, vagy rosszakaratu félrevezetés akar lenni zaklatása. A rendőrség most az irányban nyomoz, hogy ki a levél írója.

A biatorbágyi merénylők ellen egyébként teljes apparátussal folyik a nyomozás. A rendőrség ma délután a katasztrófa színhelyén rekonstruálta a merényletet. A nyomozás során

megállapították, hogy az ekrazitot nem kofferben helyezték el a vonat alatt, hanem egy három méter hosszú vascsőben, melyet a sín pár mellé rögzítettek. A koffernek a zárja kizárólag arra szolgált, hogy az elemek és az ekrazit között a kellő időben kontaktust teremtsen.

Ma este a rendőrség kihallgatta azt a dunántúli asszonyt, aki a korábbi szenzációs vallomást tette. Az asszonyról különben kiderült, hogy az egyik elmeegógyintézetben élt évekig és éppen ezért a vallomását csak fentartással lehet fogadni. Az asszony vallomásában meglepő, hogy olyan élenken írja le a merénylet lefolyását, mintha tényleg ott lett volna. Ezirányban is megindult a nyomozás.

Az irásszakértők vitája

Általános meglepetést keltett ma Szontagh Emil törvényszéki irásszakértőnek egy nyilatkozata, amely egy déli lapban jelent meg. Ebben a nyilatkozatban Szontagh Emil élesen megtámadja Fischhoff Gyula törvényszéki irásszakértőt, mert Fischhoff szerint „A fordító” aláírásu levelet nem Leipnik Márton írta. Szontagh nyilatkozatában azt is kijelenti, hogy Fischhoff eljárását etikai szempontból érthetetlennek találja, mert illetéktelenül avatkozott

Kommunizálni akarnak

a spanyolországi mezőgazdasági munkások

Felszólították a földbirtokosokat, hogy egy hónapon belül adják át bir.okaikat

Madridból jelentik az Avala: Szantiago Alba a parlamentben hosszabb beszédet tartott, amelynek keretében kijelentette, hogy jelenleg a gazdasági problémák fontosabbak, mint az alkotmány kérdése, a pezeta esését nem lehet technikai okokra visszavezetni és csupán bizalom kérdéséről van szó. Kijelentette, hogy Spanyolországnak legnagyobb szüksége most külföldi kölcsönre van és felhívja a kormányt,

hogy ilyen irányban érdeklődjön.

Szalamanka tartományban a mezőgazdasági munkások felszólították a nagybirtokosokat, hogy egy hónapon belül adják át a nagybirtokaikat nekik.

Gihonban a bányászok sztrájkba léptek és tartani lehet attól, hogy ebből általános sztrájk fejlődik, aminek beláthatatlan következményei lehetnek egész Spanyolországban

Megoldódott a dunai hajón történt kettős öngyilkosság rejtélye

A budapesti kettős szerelmi tragédia egyik áldozatának bucsulevelei

Budapestről jelentik: Egyik dunai hajón lejátszódott kettős szerelmi dráma szereplőit tegnapelőtt temették el. Mint emlékezetes, Guttenstein Ottó egyetemi hallgató, mint ma kiderült, bucsulevelet hagyott a hajófülke asztalán. A következőket írta szüleinek: Ne haragudjatok rám, ha fájdalmat okoztam Nektek azzal, amit tettem. Így van ez jól. Maryt nagyon-nagyon szeretem és nélküle nem tudok élni. Rossz időben születünk mind a ketten, másképp nem maradhatunk együtt, csak ha meghalunk. Nyugodt vagyok, Ti is megvigasztalódtok majd, gondoljatok ránk. Talán még találkozunk, a Maryról ne gondoljatok semmi rosszat, ő nagyon drága, édes kis leány, az én drága feleségem. Én szeretem őt és ő is engem. Köszönök Nektek mindent és nagyon szeretlek Benneteket, a Villit, Rudit.

Utolsó kívánságom, hogy a Maryvel egy koporsóban egy sirban temessenek el. Ezt akarom! A Mary levelei az íróasztalom jobb fiókjában vannak. Kérem azokat olvasatlanul elégetni!

Csókol, ölel Benneteket Ottó.

U. i. Kérem még a Papát, vigye Keresztül, hogy ne boncoljanak fel minket. Semmi értelme nincs! Ugy temessenek el, ahogy vagyunk, együtt, abban a ruhában, amiben rajtunk van.

Teljesítették az utolsó kívánságot. Közös sirba temették Guttenstein Ottót és menyasszonyát, Brusty Máriát.

Prahovánál kisiklott egy vonat

Egy mozdony és egy petróleum-szerelvény össeltűzése.

Prahováról jelentik: Ma este Prahova állomáson tolatás közben kisiklott a 3402-es számú tehervonat. A tehervonatnak az egyik vagonja kisiklott és ez több áruval megrakott kocsit tartott magával, melyek szintén kiugrottak a sínekből és a pályatestet több mint ötven méteren keresztül súlyosan megrongálták. Ennek következtében a Rapid 65 perces kését szenvedett. Ugyancsak kését szenvedett a 78-as számú gyors és a hetes számú Rapid-vonat is. A bevezetett vizsgálat megállapította, hogy a kisiklásért a mozdonyvezető a felelős.

Ugyancsak ma a délutáni órákban Chtilla állomáson az 50440-es számú mozdony, melyet Constantin Tudore mozdonyvezető vezetett, nagy sebességgel nekiment egy petróleumos szerelvénynek, melynek következtében két petróleum-vagon és a mozdony szerkocsija súlyos sérüléseket szenvedett. Emberéletben szerencsére nem esett kár.

Nagy tombola és táncest ma a Városi kávéházban a munkanélküliek és szegények javára

Megrendezett véres tragédia egy Aradra került film felvételénél

„Afrika beszél“ az őserdők és puszták küzdelmeiről, az ezer veszélyről, ami a sivatagokban leselkedik az emberre, bennszülöttre és fehér emberre egyaránt — A kis Kaiga tragédiája az „Afrika beszél“ című film felvételénél, amelyért Angliában betiltották az előadásokat és a film felvevőit letartóztatták

Az egész művelt világ érdeklődésének középpontjába került az a film, amely máától kezdve kerül bemutatásra Aradon. P. L. Hoeffler expedíciós filmje a londoni bemutatón botrányba fulladt. A londoni hatóságok felháborodva állapították meg, hogy az expedíció vezetői rideg kegyelenséggel dobták az oroszlanok martalékául bennszülött szolgálókat...

Az oroszlanok háborzongató ordítása harsít bele a csendbe... Előttünk terül el az afrikai puszták, sárgás foltokkal tarkítva, melyek csak úgy nyüzsögnek rajta... Oroszlanok! Hátan-heten marcangolnak egy széken fejelet gnut. Amott egy zebra még gözölgő teteme felett lakmározik a nőtény oroszlan kölykeivel. Most láthatjuk az expedíció vezetőjét, aki me-rev arccal kurblizza a felvevőgépet. Mellette társa ül, kezében felhúzott fegyverrel. Hátuk-megett a bennszülött szolgáló, az expedíció harmadik tagja. Az évezredek óta a bennszülöttekbe rögződött rettegés, melyet az állatok királya, a puszták rettenetes erejű fejedelme ébreszt bennük, ott ül a szolgáló arcán.

Majd hirtelen egy parancs harsogja tul az oroszlanok jölkött hurrogását:

— *Kaiga! Szaladj az autóhoz!*

A bennszülött felugrik és szaladni kezd az autó irányába, melyen az expedíció felszerelése van elhelyezve. A nézőnek megáll a lélegzete. Homályos érzés ágaskodik mindenki benn: a bennszülött vesztébe rohan! Még egy kiáltás:

— *Kaiga!*

Az expedíció vezetői fegyvert ragadnak, lövések dördülnek el gyors egymásutánban. És előttünk játszódik le a legborzalmasabb jelenet, amely valaha filmobjektív elé került: Az egyik fejelet nőtényoroszlán utána veit magát a rohanó Kaiganak... A szerencsétlen bennszülött eszeveszetten menekül... Arcán ott rezeg a halálfelelem verejtékes árnya. A következő pillanatban az oroszlan lecsap prédájára. Emberi csontok ropognak a fenevad éles fogai között, emberi húst marcangol a „Puszták királya“!... És az expedíció vezetői a lövések

A MUNKANÉLKÜLIEK

második szélhámosa rendőrkézen

Saját családja részére gyűjtött a munkanélküliek nevében

Az aradi rendőrség bünygyi osztálya ma reggel az állomáson letartóztatta az aradi munkanélküliek másik vámszedőjét, Fuhrmann Géza 41 éves ácssegédét, aki az állomáson gyűjtött a munkanélkülieknek. Fuhrmann elállították a rendőrségre, ahol megmotozták és hamis nyomtatványokat és bélyegzőket találtak nála.

A rendőrségen Fuhrmann azonnal kihallgatták, aki elmondotta, hogy a lapokból értesült arról, hogy az interimár bizottság nagyszabású gyűjtést akar rendezni az aradi munkanélküliek javára és akkor határozta el magát, hogy a saját felelősségére gyűjtést rendez magának és családjának. A rendőrség most abban az irányban nyomoz, hogy Fuhrmann honnan szerezte be a nyomtatványokat és bélyegzőt. A rendőrség azt hiszi, hogy a városban szervezett banda működik, melynek egyik tagja Fuhrmann. A nyomozás ebben az irányban folyik

által elriasztott oroszlanok távozása után lehajtott fejjel, megrendülve mormolják maguk elé:

— *Szegény Kaiga! Nem segíthettünk rajta!*

Afrika beszél... Ősi szokások, különös tradíciók, évezredek iratlan törvények keretei között élő népek beszélnek a civilizált tömegekhez. Elmondják küzdelmeiket, melyeket az őserdőkben, puszták, sivatagok szívében rájuk leselkedő ezer veszéllyel vívnak évezredek óta és vinni fognak még beláthatatlan időkön keresztül. Ez a film nem gondosan felépített, beállított és az írói fantáziával összefoglalt jelenetek sorozata. Afrika a kiméletlen valóság, a százszázalékos, hamisítatlan igazság hangján beszél hozzánk. Paul L. Hoeffler, a német származású vállalkozó

szellemű fiatalember, civilizált társával együtt, elindult, hogy „megszólaltassa“ Afrikát, az uralkodó fenevadak, sáskajárások, babonás földjét. Ez a két ember semmiféle áldozatot nem kímélt, hogy megmutassák a vérdramákért rajongó, civilizált világnak Afrikát a maga szomorú, véres valóságában. — Még emberáldozatot sem kíméltek! A szegény Kaiga nevű bennszülött feláldozása adta meg az expedíciós filmnek a világhírnevet!

A hatalmas teljesítmény értéke — hogy 22.000 kilométert tett meg a kéttagú expedíció Nigerián át, a belga Kongón, Abesszinián keresztül, az Indiai Óceánig, — eltörpült a szerencsétlen bennszülött halálának felháborító tragikumá mellett! Londonban felfigyeltek Kaiga halálára, s a jelentéktelen kis bennszülöttről szenzációs riport-anyag lett a világsajtó számára. Az expedíciós filmet azonnal betiltották Anglia területén, és Paul L. Hoefflert, expedíciós társával együtt letartóztatták, mert az ellenük indított vizsgálat során bebizonyosodott, hogy a szerencsétlen Kaigát maguk küldték a halál torkába. Meg lehetett volna menteni a bennszülöttet — csak hogy P. L. Hoeffler és társa feláldozták szegényt. — „a tudomány diadaláért!“ Bűnösségük bizonyította a film, az „Afrika beszél“. És a maszai törzs, melyből a szegény Kaiga származott, harci dalát éneklé és „életet — életért“ jelszóval indul pusztító hadjáratra — az oroszlan ellen!... Cs. P.

Intenzív munka folyik az aradi víz megjavításáért

Vita a városi üzemek racionalizálása érdekében — Cél-

szerűbbé teszik az autobuszforgalmat — A műszaki bizottság fontos ülése

Ma délután, a késő esti órákig nyúló tanácskozás folyt le az aradi városháza kis gyűléstermében. Radu Cornel dr. interimár-bizottsági elnök vezetése mellett. A város műszaki mérnökeinek és több kiváló műszaki és gazdasági szaktekinélényének bevonásával, ugyanis a városi üzemek racionalizálásának kérdéskomplexumát vették tárgyalás alá, amelyre a városi autobusz-üzemek gazdálkodásának felülvizsgálata szolgáltatott alkalmat. A tárgyalások zárt ülés keretében folytak le és a hozott határozatokról az Aradi Közlöny munkatársa, több résztvevőtől nyert információi révén, értesült.

Igy alkalmunk volt beszélgetnünk Pacuraru Brutussal, az aradi kereskedelmi és iparkamara vezértitkárával, aki, mint gazdasági szakember, élénken vette ki részét a tárgyalásokból. Kijelentései szerint, az értekezlet a legjobbat a városi autobusz-vállalat helyzetével foglalkozott, amely még sok kívánnivalóval szolgál. Így okvetlenül ki kell fejleszteni a még eléggé nem rentábilis utvonalakot, megfelelő kocsik beállításával. Sok helyen fordul ugyanis elő az a helyzet, hogy a legforgalmasabb utkereszteződéseknél nem áll meg az autobusz ezeken a vonalakon és a közönség hiába kívánja igénybe venni az autobusz-járatot: nem áll eléggé megközelíthető módon rendelkezésére a kocsi. Pacuraru vezértitkár ennek a racionális koncepciónak megtervezése érdekében emelt szót a bizottság ülésén, sürgetve a mielőbbi megoldást, mert a közelgő tél a nyakunkon van és a közönséget most nyílik alkalom még intenzívebben rászókratni az autobuszjáratok igénybevételére.

Ezeket a szempontokat kívül szöbakerült az is, hogy a város részéről az egyes autobusz-vonalakon intenzívebbé kell tenni az ellenőrzést, mivel még számos kívánnivalót hagy maga után a kontroll-szolgálat. Ezeknek az eddig eléggé ki nem dolgozott szempontoknak a gyakorlati alkalmazását előirányzatba vette a város vezetősége.

Hasonló értelemben tárgyalta az értekezlet a város többi, kereskedelmi jellegű üzemének gazdálkodási menetét is. Így részletesen megvitatták annak a bizottságnak a jelentését, amely a vízművek jelenlegi helyzetének felülvizsgálását végezte el. Amint ismeretes, az aradi ivóvíz szűrési és tisztítási munkálatai energikus módon folynak tovább és remény,

van rá, hogy a régi angol rendszer visszaállításával, amely a legjobban megfelel az aradi víz vegyi összetételének, a mangánt is el lehet idővel tüntetni.

A városi gázgyár, a jéggyár és a mozik hivatalos ügykezelésében ugyancsak sor kerül a racionális szempontok érvényrejutására, — szögezte le az értekezlet, — amely végül is egy bizottságot küldött ki, amelynek kötelességévé tette, hogy minden egyes városi üzembről a racionalizálás szempontjából tegyen jelentést és egyúttal találja meg a kellő intézkedéseket az üzemmenetek gazdaságosabbá tételére. A bizottság tagjaivá az interimár bizottság elnöke, Pacuraru Brutus és Adler Tibor bizottsági tagokat, valamint Serbanescu, Gheorghiu, Tripa, Sincai és Muresan mérnököket nevezte ki.

Színház — Irodalom — Művészet

NÁDOR JÓZSEF DALAI

Ismert nevű dalköltő Nádor József, aki egynéhány versét saját maga zenésítette meg, különösen magyar dalai és egy pár fülbemászó zenéjü és szövegü tangója révén lett népszerűvé az amerikai magyarok előtt is. Nádor Jóska most újabb két kötetben adja ki összegyűjtött verseit, amelyek közül már több meg is van zenésítve. Részben saját maga, részben pedig ismert budapesti zeneszerzők zenésítették meg és feltűnő rövid idő alatt váltak ezek a dalok népszerűkké.

Legújabb verseit két kötetben adta ki, melyeknek kiállítása is rendkívül tetszetős. Bevezető soraiban egész eredeti stílusban állapítja meg, hogy dalával már sokan kerestek pénzt, amelyből azonban neki semmi haszna nem volt. Mükedvelőktől nem sajnálja, azonban mindenkivel szemben, aki anyagi haszonnért akarja nótáit előadni, könyvét kéziratnak tekinti.

A költemények közül valószínűleg már több kerül megzenésítésre a közeljövőben, amelyek hozzájárulnak Nádor Jóska dalainak népszerűsítéséhez. (y)

Brinda segédtanító fölött három aradi bíró szive mondott ítéletet

Megható tárgyalás az aradi törvényszéken — Közokirathamisítás vádjával állott bírái előtt a vak segédtanító — Amikor a paragrafusok között megszólal a sziv — Brinda Sándort felmentették

A törvényszéki tárgyalóterem lassan kiürül. Elmúlt egy délelőtt, amelyen emberi gondok, viaskodások és kínok kerültek pörére vetkőztetve a bírák elé. Akik már szinte hivatászerű fásultsággal hallgatják a különböző ügyeket, amelyek filmszerű változatban peregnek le előttük. Így, egy óra után, már látszik rajtuk a kimerültség, amelyet az aktákba sürtetett ezernyi gond és baj — ismeretlen emberek gondjai és bajai — okoztak. Amidőn nyílt az ajtó és belépett az üres tárgyaló-terembe az utolsó „ügy.”

Mert rendes sorszámmal ellátott, dosszáros ügy lett Brinda Sándor pleskucai segédtanítóból, akit két kis gyermeke kísért kézenfogva. Mert Brinda vak és nagyothalló. Botorkálva állanak meg a bíróság előtt, a vádlottak padjánál. A vak ember fekete szemüvege lételem nélkül mered a taláros bírák felé, a két gyermek, hat-hét éves apróságok, kezeikben görcsösen szorongatva a zsebkendőt, várják a történéseket.

A tragédia megindul

A jegyző monoton hangon sorolja fel a tanukat, akik közül senki sem jelent meg. Az ügy szereplői közül *egyedül csak a vádlott jelent meg, Brinda Sándor, nyugalmazott segédtanító, aradi lakos, négy gyermek apja, 55 éves.*

A bírák tanácskoznak egy percig, az ügyész kéri a tárgyalás elhalasztását és a tanuknak elővezetés terhe mellett történő újabb megidézését. Mert súlyos az ügy, amelyért Brinda Sándort törvénybe idézték.

Amikor még látó volt a most már örökre elhomályosult két szeme, megjelent nála Soica György. Elmondotta a segédtanítónak, hogy Bucurestiben lenne egy állás a számára, bejuthatna a vacaresti-i fegyházba fegyőrnek. Az okmányai közül azonban hiányzik az iskolai bizonyítványa, amellyel igazolni tudja, hogy elvégezte a hat elemi osztályt a pleskucai iskolában. Mivel az igazgató nincs otthon, állítaná ki részére a végbizonyítványt Brinda Sándor segédtanító ur.

Brinda halványan emlékezett, hogy Soica György valóban valamikor tanulója volt az iskolának, kiállított tehát számára egy végbizonyítványt, arról, hogy elvégezte a hat elemi, amely feljogosítja arra, hogy fegyőr legyen Vacarestiben.

Tette pedig ezt jóindulattal s mint Soica György becsatolt vallomásából is kitűnik, teljesen ingyen.

Brinda elvesztette szemévilágát

A baj csak az volt, hogy Soica nem végezte el a hat elemi. A jámbor csalásra rájöttek, kihallgatták Soica Györgyöt, aki elmondotta, hogy a bizonyítványt Brinda segédtanító állította ki a számára.

Brinda Sándort tehát feljelentették közokirathamisításért. Közben megvakult, nyugalomba került néhány száz lej nyugdíjjal s a rettentő váddal terhelve. Közokirathamisító.

A tárgyalást vezető elnök és a szavazó-bíró sokáig tanácskoznak. Belevonják ebbe a megbeszélésbe az ügyészt is, halk hangon idézett paragrafusok röpködnek a levegőben. Most nincs ügyvéd jelen, aki hivatásánál fogva a rideg paragrafusok nézőszögéből bírálja el az ügyet. Most nem taláros bírák, hanem mélyen érző, emberi szívek tanácskoznak...

A három bíró, Topciu Constantiu elnök, Monescu szavazó-bíró és Saracu főügyész helyettes végre megállapodásra jutottak.

Sűrű egymásutánban peregnek a kérdések Brinda Sándor világtalan és nagyothalló nyugalmazott segédtanítóra. Az elnök harsogó szavára a két gyermek sirva fakad és még görcsösebben kapaszkodnak apjukba. A kétszer is megismételt kérdésekre Brinda

Sándor beismer mindent. Beismeri, hogy kiállította a bizonyítványt, azért, hogy az egykori növendék elfoglalhassa az állását, kiállította a bizonyítványt jóhiszeműen és ellenszolgáltatás nélkül, mert ember volt és segíteni akart embertársán.

A taláros bírák a beismerő vallomás után ismét tanácskoztak, majd Topciu elnök kihirdette az ítéletet:

— *Tekintettel arra, hogy az állítólagos*

Madgearu miniszter öccse a feketeszeszügyben

Ma kihallgatta a vizsgálóbíró — Eddig nyolc embert tartóztattak le Nagyváradon a feketeszesz-ügyben

Nagyváradról jelentik: Lungoci vizsgálóbíró tegnap a feketeszesz-ügyben előzetes letartóztatásba helyezte Stern Hermann belényesi kereskedőt. A letartóztatott kereskedő felebezett és felebezését ma délelőtt tárgyalta a nagyváradai törvényszék vádtanácsa, amely a vád és védelem rövid meghallgatása után a letartóztatást jóváhagyta s elrendelte, hogy a kereskedő harminc napos vizsgálati fogságban maradjon. Stern Hermann a nyolcadik nagyváradai letartóztatott a feketeszesz-ügyben. Ezzel párhuzamosan Lungoci vizsgálóbíró újabb kihallgatásra idézte Dobrota Zacharia igazságügyi és Stefan Anghel vámiügyi inspektorokat.

közokirathamisításból senkire kár nem hárított, valamint arra, hogy a bírszék, amelyet Brinda Sándor még 1927-ben követelt el, azóta már amnesztia alá esett, a bíróság Brinda Sándort a vád és következményei alól felmentette...

A vak ember tétovázva állott tovább. Talán nem is hallotta jól az ítéletet, a hosszu indokolást. Csak arra eszmélt fel, amikor az elnök röviden és hangosabban foglalta össze az ítéletet:

— Fel van mentve, menjen haza.

Hangjában mintha valami fátyolos rezgést lehetett volna hallani...

A vak ember tapogatózva kifelé indul, a bágyadt őszi napsugár, amely belopakodott az ablakon, mintha végigsimogatta volna a három taláros bíró alakját és emberi, érző szívet...

(Ky.)

Ma délben kifosztottak egy ékszerüzletet Budapesten

Vakmerő betörés a magyar fővárosban — A betörő ravasz trüffel nyitotta fel az üzlet kirakatát

Budapestről jelentik: Vakmerő betörés történt ma délben a Szondy-ucca és Csengery-ucca sarkán. A Szondy-ucca 22. sz. házban van évek óta Goldfinger Manó ékszerész-üzlete, amelynek kirakatát ma újszerű trüffel kifosztották. Tizenkét óra után az üzlet tulajdonosa bezárta az ékszerkereskedést és közeli lakására ment ebédelni. Nem sokkal eltávazása után egy munkáskülső ember jelent meg az ékszerüzlet előtt, táskájából

akik Lungocival hónapokon át folytattak vizsgálatot a Triton-szeszgyár ellen. Szeptember 23-ára pedig a volt pénzügyminiszter testvérét, Madgearu Nicolae-t és Niculescu-t volt nemzeti-parasztpárti képviselőt idézte be, akik mindketten a felügyelőbizottság tagjai voltak.

Ma kellett volna megjelennie annak a hét tanúnak is, akiket a dr. Roxin Teodor elleni feketeszesz-feljelentéssel kapcsolatban idéztek be. Közülük mindössze egy Anastaziu nevű vámtisztviselő jelent meg, vallomásából azonban semmi sem szivárgott ki. Szombatra újabb tíz tanu kihallgatása esedékes a Roxin-ügyben. Dr. Roxint csak akkor hallgatják ki, ha előzőleg az összes tanu bementék vallomásaikat.

Hamisított levéllel akart kicsalni egy öltözet ruhát

A Muzsay-cégnél elfogott szélhámost kilenc hónapra ítélte az aradi törvényszék

A Muzsay-féle ruhakereskedésbe május 29-én egy kopottas öltözetű férfi állított be, aki Steiner József aradi műépítész levelét adta át a cégtulajdonosnak, a levélben a műépítész azt kérte, hogy a levél átadójának szolgáltatassanak ki egy öltözet ruhát 3500 lej értékben, amelynek kifizetését ő vállalja magára.

Amíg az egyik segéd a ruhák között válogatott, a cég tulajdonosa jobban szemügyre vette a levelet, amelyben legnagyobb csodálkozására olyan helyesírási hibákat fedezett fel, amelyek intelligens levélírótól nem származhattak. Gyanusnak tünt fel előtte a levél és annak átadója, rendőrt hozott tehát, aki a gyanus idegent előállította a központi rendőrségre.

Kihallgatása alkalmával megállapították, hogy Makai Jánosnak hívják, foglalkozásánálküli, rovtómtuú pék, aki már számtalan szélhámosságot követett el. Letartóztatták és átkísérték az aradi ügyészre, ahol előzetes vizsgálati fogságba helyezték. Ügyében ma tartott főtárgyalást az aradi törvényszék s tekintettel arra, hogy Makai János hasonló bűncselekményekért már többször volt büntetve, s bár most csak kísérlet történt, a törvényszék 9 havi fogságra ítélte Makai Jánost.

különböző szerszámokat vett elő és a legnagyobb nyugalommal javítani kezdte az ékszerüzlet kirakatának rollóját, amelyet ugyancsak ő húzott le félig az ékszerészbolt kirakatára. A javítás közben azután ügyesen felbontotta az ékszerészüzlet kirakatát és a forgalmas Szondy-uccában magához vette a kirakatban talált összes értéktárgyat, arany- és ezüst cigarettatárcákat, gyűrűket, láncokat, majd a jól végzett munka után, különösebb felügyelés nélkül eltávazott. Amikor járókelők haladtak el a fosztogatás közben az üzlet előtt, a betörő úgy tett, mintha a redőnyt javítaná és így senki sem vette észre a betörést.

Amikor az ékszerész visszatért üzletébe, megdöbbenve tapasztalta, hogy a kirakat egészen üres. Azonnal jelentette az esetet a rendőrségnek és a VI. kerületi kapitányságról bizottság szállt ki a helyszínre. A kirakat üvegtábláján talált ujjlenyomatokról daktiloszkópiai felvételeket készítettek és kihallgatják a környékbeli lakókat, hogy nem tudnak-e esetleg személyleírást adni a vakmerő kirakatfosztogatóról.

Az aradi mozik mai műsora

5. negyed 8 és negyed 10 órakor.

CENTRAL MOZGÓ: Erdélyi bemutatója a Metro Goldwyn filmgyár egyik sláger filmjének JENNY LIND TRAGIKUS SZERELME. A film témája a világhírű svéd énekesnőnek életéből van merítve. Zenéjét: Strauss Oszkár szerezte. A főszerepet pedig Grace Moore, a Newyorki Metropolitan operaház első szopránénekesnője alakítja.

SELECT MOZGÓ: Premier. AFRIKA BESZÉL. Hatalmas kulturfilm, amelyet a Colorado-Afrika expedíció készített 22 ezer kilométeres utján. Nigéria-tól a Beiga Kongon át az Indiai Óceánig. Ezt megelőzi: Nino Martini és Rosita Moreno gyönyörű duettje (Hódiény és románc) illetőleg brilliáns táncszólója.

ELITE MOZGÓ: Premier. VAUVIRÁG. Szerelmi dráma. Főszereplők: Joan Crawford, Robert Montgomery, Ernest Torrence. (Előadások negyed 8 és negyed 10 órakor.)

GRADISTE MOZGÓ: HÖLGYVÁLASZ. Erkölcsháza. Főszereplők: Suzy Vernon és Willy Frisch. (Előadások 7 és 9 órakor.)

H I R E K

Sztrájkol Genben a pénzügyi bizottság...

Már a Népszövetség is... A Népszövetség, amely hivatva van a politikai és gazdasági problémákat megoldani, amelynek szánálnia kellene az európai államokat, amelynek hiteket kellene megszavaznia, egyszóval már a Népszövetség is a gazdasági válsággal, hogy úgy mondjuk pillanatnyi pénz-zavarral küzd. Pontosabban szólva, talán nem is a Népszövetség, hanem annak pénzügyi bizottsága. A bizottságnak, amelyet a pénzügyekről neveztek el, pénzügyi zavarai vannak.

Az egészről pedig egy genfi jelentés számol be, amely a maga hivatalos és száraz ridegségében a következőképpen hangzik: „A Népszövetség pénzügyi bizottsága rendkívül súlyos helyzetbe került. A pénzügyi bizottság elnöke ma jelentést tett közzé, amelyben közli, hogy: „a bizottság kénytelen lesz működését négy hónapra beszüntetni, ha nem kapja meg azokat az összegeket, amelyek kiadásainak és a bizottsági tagok járandóságainak fedezéséhez feltétlenül szükségesek.”

És itt rögtön meg kell említeni azt is, hogy ugyanezzel a bizottsággal kapcsolatban ma egy másik genfi jelentés arról számol be, hogy „a Népszövetség pénzügyi bizottsága, miután áttanulmányozta Ausztria pénzügyi helyzetét, hétéves kilencszázezer font kölcsönt szavazott meg Ausztriának.” Nem veszik észre, hogy van valami tragikomikus ebben: milliókat szavazott meg fontban ma az a bizottság, amely kénytelen lesz működését beszüntetni, mert nem tudja saját kiadásait fedezni. Négy hónapig tehát senki sem fogja megvizsgálni a bajba jutott európai államok pénzügyi helyzetét (és melyik európai állam nem jutott bajba?) senki sem fog millió fontokat megszavazni kölcsönként és abban az esetben, ha valamelyik állam kénytelen lesz beszüntetni fizetéseit, legalább meg lesz az a vigaszunk, hogy nem a kormányokat kell okolnunk ezért, hanem majd egy melankolikus mozdulattal Genf felé mutatunk és magyarázólag jegyezzük meg:

— Sztrájkol Genben a pénzügyi bizottság... (m. t.)

— IDŐPROGNÓZIS. Az időjárásban előreláthatólag napokig lényegesebb változás nem várható.

— Radu Cornel dr. Bucurestibe utazik. Aradváros interimár-bizottsági elnöke, dr. Radu Cornel kórházi főorvos vasárnap délután Bucurestibe utazik. Az elnök a város több folyóügyében sürgeli meg az illetékes fórumok döntését. Távolléte alatt teendőit dr. Ursu János interimár-bizottsági alelnök látja el. Radu dr. minden valószínűség szerint szerdán érkezik vissza Aradra. Távolléte alatt az interimár-bizottság ülései szünetelnek.

Női divatfelöltők legolcsóbban
PLESZ központi ruhaárúházában kaphatók
Írányárak: Lej 650, 750, 850.

— Temesvárra viszik Aradváros költségvetését. A város 1932. évi költségvetési terve, — amint beszámoltunk róla — elkészült. A tervezetet Pacuraru Brutus kamarai vezértitkár holnap viszi át Temesvárra a kerületi miniszteri igazgatósághoz bemutatás végett, hogy a jóváhagyott költségvetést még vasárnap a Bucurestibe utazó Radu Cornel dr. interimár-bizottsági elnök a belügyminisztériumban személyesen mutathassa be.

— Adó fejében nem foglalható le a termés. Bucurestiből jelentik: A pénzügyminisztérium ma körrendeletet küldött az egyes pénzügyigazgatóságokhoz, amelyben rámutat arra, hogy a fennálló rendeletek ellenére az adóvégrehajtók már a mezőn lefoglalják a még be sem hordott termést, sőt azt el is árverezik. A minisztérium kérdést intézett a pénzügyigazgatóságokhoz, hogy tényleg előfordultak-e ilyen esetek s azokról három napon belül jelentést kért. Rámutat a minisztérium körrendeletében arra, hogy az ilyen eljárást a korábbi rendeletek határozottan tiltják.

Aradváros tisztviselői fizetésüknek egy százalékát adják a munkanélkülieknek

A tisztviselők gyűlése a városházán — A városi tisztviselők egyhangú határozata

Arad társadalmi köreiben már a tegnap délután folyamán elterjedt annak az első önkéntes felajánlásnak a híre, amelyet a város vezetőségének délelőtti ülésén Pacuraru Brutus kamarai vezértitkár jelentett be az aradi Kereskedelmi és Iparkamara részéről. Amint lapunk más helyen beszámolunk róla, a kamarai tisztviselők Aradváros vezetőségének kezdeményezésére elsőként csatlakoztak a munkanélküliség leküzdésére indult szociális akcióhoz és havi fizetésüknek egy százalékát ajánlották fel hozzájárulásként a város munkanélküli alapiához.

Aradváros tisztviselői karát ugyancsak áthatja Radu Cornel dr. interimár-bizottsági elnök gyakorlati tervének társadalmi jelentősége és szociális koncepciója. Ma délelőtt a hivatali osztályvezetők együttesen ajánlották fel havi fizetésük egy százalékát, amelyet a város vezetősége jegyzőkönyvi köszönettel fogadott el. Egyben pedig bejelentették az interimár-bizottsági elnöknek, hogy Aradváros többi tisztviselői ma este kívánják gyűlést tartani ez ügyben a városháza gyűléstermében, hogy a maguk részéről is állást foglaljanak a városnak az egész ország területén egyedülálló társadalmi akciójában. A tisztviselők este hét órakor kivétel nélkül valamennyien megjelentek a városháza nagy gyűléstermében, ahol Popa Constantin városi kultúratanácsos vázolta az egybeesült előtt az akció jelenlegi állását, amely az Aradi Közlöny olvasói előtt már előző cikkeinkből ismeretes. Kifejtette Popa kultúratanácsos, hogy azon az értekezleten, amelyet a város ve-

zetősége a gazdasági érdekcsoportok vezető-egyéniségeivel lefolytatott, nagyipari részről az a javaslat hangzott el, hogy a vállalatok tisztviselő-kara és az üzemek munkássága havi fizetésének fél százalékával járuljon hozzá az aradi munkanélküliség megoldásához. Aradváros tisztviselői tudatában vannak a nagykonceptióju terv jelentőségének és bár a gazdasági helyzet mai állásában az áldozati adókkal és egyéb levonások légiójával megterhelt fizetéseikből maguk és családjaik is csak szűkösen jönnek ki, mégis részt kívánnak venni e fontos társadalmi mozgalomban, hogy ezáltal is példát statuáljanak áldozatkészségükről. Ezért a felszólaló indítványra való tekintet nélkül Aradváros tisztviselői havi fizetésük egy teljes százalékát ajánlják fel a munkanélküli-akció alapja iavára a tél legnehezebb hat hónapján keresztül.

Az indítványt Aradváros tisztviselői kara egyhangulag tette magáévá és a hozott határozatról azonnal értesítette Radu Cornel dr. interimár-bizottsági elnököt, aki őszinte örömmel értesült a városi tisztviselők önkéntes felajánlásáról. Bizonyos, hogy a városi tisztviselők nemes gesztusa a maguk szociális helyzetében és gazdasági nehézségeik között kiemelkedő értékű megnyilatkozás, amelynek morális értéke nagy nyeresége lesz a további akciónak. Aradváros öntudatos tisztviselőinek példája ugyancsak egyedül áll az egész országban és nemcsak lelkes demonstráció a városházi munka egységéről, hanem szociális vallomástétel is Arad jóléte és lakosságának biztonsága mellett.

— Halálra gázolta a vonat. Brassóból jelentik: Halálos kimeneteli szerencsétlenség történt ma reggel 8 órakor a Peris és Crivina állomások között levő 26-os számú őrháznál. A 305-ös számú brassói személyvonat elütötte Scarlet Todor pályőrét, aki a szerencsétlenség után azonnal kiszendvedt.

Olcsóbb lett a fotócikk!

Rövid kivonat az árjegyzékből:

9/12 filmpack — — Lei 150
10/15 atelier lemezek Lei 80—100
stb. ezen arányban. Kizárólag elsőrangú gyártmányok. — Bővebb ismertetés árjegyzék ingyen.

BLOCH H. fotóház
Arad.

— Monopolizálás miatt felmentett aradi kereskedő. Mult év március 6-án megjelent Hegedüs Gyula főtéri diszmuárkereskedésében több monopoldetektív, akik felszólították a kereskedőt, hogy tart-e raktáron rómi-köveket. Ha igen, adja elő. Hegedüs azonnal átadott 3 játszma rómi-követ, a melyet azonnal elkoboztak tőle és jegyzőkönyvet vettek fel az esetről. Egy félévvel később végzést kapott, mely szerint a monopolizátság elítélte 3000 lej pénzbüntetésre és a rómi-kövek elkobzására. Hegedüs Gyula ügyvédje, dr. Weil Károly utján felebezést adott be ezen határozat ellen, amelyet ma tárgyalat Chirotiu büntető bírósága. A bíróság, miután az ügyvéd bebizonyította, hogy az elkobzás idejében semmiéle tilalmi jogszabály nem volt érvényben és az csak utólag, július 2-án lépett életbe, Hegedüs Gyulát felmentette.

— Szabadlában a Kovaszinci rablógyilkos. A közelmúltban történt Kovaszinci rablógyilkosság tettesének, Murza Jakabnak letartóztatásával egyidejűleg őrizetbe vették a gyilkos legény apját, Murza Dimitriet is. Az aradi törvényszék vádtanácsa nem látta bizonyítottnak Murza Dimitrie bűnrészségét s ezért elrendelte szabadlábra helyezését. Az ügyész felfolyamodást jelentett be a vádtanács döntése ellen, a tábla azonban hozzájárult a szabadlábra helyezéshez s ennek alapján Murza Dimitrie ma már elhagyta az aradi ügyészség fogházát.

Vilmos császár fiának háborúra uszító beszéde

„A birodalmi hadsereg szívesen fegyvert ragadna”.

Stuttgartból jelentik: A nemzeti-szocialisták mai ülésén Ágost Vilmos porosz herceg, II. Vilmos excsászár fia nagy beszédet tartott, amelyet a nemzeti-szocialisták hatalmas ovációval fogadtak. A herceg kijelentései szerint Németország nem állam, nincs szuverénitása és az országban állandó polgárháború dúl. A birodalmi hadsereg sokkal szívesebben fegyvert ragadna, semhogy a megméltató pacifista prédikációkat végighallgassa.

— Eltemették Glésinger Jenőt. Szomorú hír terjedt el a mai nap folyamán Aradon. Az Aradon közbecsülésnek örvendő Glésinger Jenő Budapestten keletkezett és ott következett be a halála is. Glésinger Jenő nem is olyan régen spanyolban megbetegedett, ennek utóhatásaként tüdőgennyesedés lépett fel. Silartau Pál dr., az elhunyt kezelőorvosa tanácsára a beteget Budapestre szállították fel, de ott sem segíthettek Glésinger Jenőn, aki szerdán este elhunyt. Felesége és 9 éves kisleánya kísérelte fel Budapestre a nagybeteg kereskedőt és őt temették el a mai nap folyamán. A temetésre felutazott Glésinger Győző is, aki az elhunytban a fivérét gyászolja. A fiatalon, 46 éves korában elhunyt kereskedőt kiterjedt rokonság gyászolja.

— Gyermek tragédiája. Iasiból jelentik: Megrendítő szerencsétlenség történt ma délelőtt a Iasi közelében levő Ungureni községben. András János kisgyermek ma reggel a mezőn játszás közben egy gránátot talált, melyet hazavit és másik három játszótársával együtt elhatározták, hogy felbontják és megnézik, hogy mi van benne. A gyermekek a talált gránátot egy lapos körbe helyezték és egyikük egy fadarabbal ütögetni kezdte. Az ütések következtében a gránát óriási detonációval felrobbant és az ott tartózkodó gyermekek közül kettőt teljesen szétszaggatott, míg kettőt életveszélyesen megsebesített. A borzalmas szerencsétlenség a községben nagy izgalmat és megdöbbenést váltott ki.

— Feljelentés a brailai polgármester ellen. Bucurestiből jelentik: A brailai gabonaexportőrök szindikátusa ma feljelentést adott be a földművelésügyi minisztériumhoz a város polgármestere ellen. A feljelentés szerint a polgármester nem tartja be a gabonaértékesítésről szóló törvényt. A minisztérium elrendelte az ügyben a vizsgálatot.

— Borzalmas gyilkosság Constantában. Constantából jelentik: Borzalmas gyilkosság történt a tegnapi napon Constantában. Nichifor János, Catacinsky Teodor és Galaciu Alexe constantai gazdálkodók együtt mulattak tegnap délután az egyik külvárosi kocsmában, amikor meglehetősen illuminált állapotban Nichifor és Galaciu összevesztett Catacinskyvel, akit titlegelni kezdtek. A verekedés hevében Galaciu előkapta baltáját és azzal többször fejbesújtotta társát, aki eszméletlenül terült el a földön. Ezután kocsit vettek és a halállal vívódó gazdálkodót lakásukra szállították és az esetről nem szóltak senkinek. A gazdálkodó állapot egyre rosszabbra fordult és így kénytelenek voltak társukat ma reggel kórházba szállítani, majd utána nyomtalanul eltűntek. A gazdálkodó kórházba szállítása után pár órával kiszervezték. A rendőrség erélyes nyomozást vezetett be a gyilkosok kézrekerítésére.

Az elegáns világba

Gladys a legjobb márka

Ha Gladys cipőkrémet használja

Cipője a kritikát kiállja.

— November hetedikére ismét vörös napot terveznek. Moszkvából jelentik: A kommunista internacionálé utasította összes szervezetét, hogy november hetedikén tartsonak világsszerte tüntetéseket. A szervezeteknek a rendőrségi tilalmak ellenére gyűléseket és tüntetéseket kell tartaniuk a forradalom és a vörös köztársaság védelmében. Az internacionálé utasítása szerint főleg azokban az államokban kell tüntetéseket rendezni, ahol a munkameghaladás növekedésben van, így Németországban, Angliában és az Egyesült Államokban.

— Gyilkosság a pálinka miatt. Bucurestiből jelentik: Kegyetlen gyilkosság színhelye volt ma délelőtt Panatau község, ahol Cracium János parasztgazda fejszével meggyilkolta Calin Ciocan földművest, mert az nem akart neki pálinkát adni. A gyilkos a tett elkövetése után nyomtalanul eltűnt. A csendőrség a bestiális gyilkos kézrekerítésére bevezette a nyomozást.

— Halálos autószerencsétlenség. Bucurestiből jelentik: Halálos végű autószerencsétlenség történt ma délelőtt a fővárosban, a Bulevardul Pachien. A 10550-es rendszámú gépkocsi, melyet Sion Oroianu soffőr vezetett, nagy sebességgel robogott a Pache Bulevardon, amikor egyszerre csak az automobil kormány szerkezete felmondta a szolgálatot és a gépkocsi egy lámpavasnak rohanó és azt kitértette. A lámpavas egy járókelő fejére esett, akit oly súlyosan megsebesített, hogy pár perc múlva a helyszínen kiszervezték. Megállapították, hogy a szerencsétlenül jártat Ivanceanu Elisabetának hívják és a Bulevardul Pache 20. szám alatt lakik. A rendőrség a soffőrt letartóztatta.

— A város — szigorú háztulajdonos. Az intézmény-bizottság mai ülésén foglalkozott az Elit-mozgó épületében lakó kocsmáros ügyével, aki a hivatalos felszólítások ellenére sem rendezte jóléje már a várossal szemben fennálló kötelezettségeit. A város vezetősége kimondta, hogy hivatalos uton szólítja fel renitens bérlejtő a város tulajdonát képező helyiség elhagyására.

— Áramszünetelés. A villanytelep igazgatója értesíti a nb. fogyasztó közönséget, hogy nagyobb mérvű javítások miatt f. hó 20-án, vasárnap az áramszolgáltatás szünetelni fog. Reggel 7 órától délután 2 óráig Mosóczy-telenen.

— Az aradi Magyar Párt újusi tagozatai ma este fél 9 órai kezdettel szüreti mulatságot rendeztek. A mulatság a Központi Étterem összes helyiségeiben lesz megtartva és tiszta jövedelme a Magyar Otthon kulturális alapja javára fordítatik. A mulatság iránt várossszerűen nagy érdeklődés nyilvánul meg úgy, hogy előreláthatólag Arad társadalmának minden számottevő tagja ott lesz e hangulatosnak ígérkező mulatságra. A büffet az ifjúsági tagozatok házi kezelésbe vették, ahol olcsó ételek és italok állnak a közönség rendelkezésére. **Vacsora ára 25 lej.**

Egy legendás hirü elvadult asszony rejtélyes halála

Holttest a szakadéokban — Senki sem ismerte és nevét sem tudják — Hosszu idő óta éhezett az erdőben —

Székesfehérvárról jelentik: Az Isztimér község határában húzódó nagyburoki erdős rengeteg környékén a lakosság hónapok óta egy titokzatos „vadnő”-ről beszél, aki majdnem ruhátlanul, teljesen elvadultan él az erdőben, gyökerekkel, boggyókkal táplálkozik s ha emberek közelednek feléje, riadtan menekül a sűrűbe. A babonás környékeliek között rémmesék és legendák keringtek a nagyburoki erdő vadnőjéről, akinek szomorú titka most megoldódott.

Tegnap délután Maier József a bakonykúti erdőségeket bérli „Hunor” vadászársaság vadőre szokásos körútján a nagyburoki rengetegben egy szakadék mélyén ismeretlen 40—50 év körüli nő holttestére bukkant. Az erőteljes testalkatu, fekete, rövidre vágott haja nő holtteste rongyos, összetépett ruhában egy pocsolva szélén feküdt. Napok óta lehetett itt, ruhája, teste az utóbbi napok esőzése következtében csupa sár volt.

— Gróf Bethlen Mária kiállítása a Kulturpala kiállítási termében, még csak szombaton és vasárnap, déli szünet nélkül, nyitva lesz egész nap, vasárnap esti hat óráig. Ezt a székely népi kiállítást nagyon sokan látogatják és sok kiállítási tárgy elkel, amiket a vevő azonnal magával vihet. A látogatókat maga a fáradhatatlan grófnő kalauzolja, akinek segítségére vannak özvegy Wittauschek Lajosné és dr. Bogdan Virgihné.

— Cigányszínház alakult. Kassáról jelentik: Megalakították az első cigányszínházat, amely a most induló színházi szezon alkalmával már játszani fog. A szereplők egytől-egyig a cigányok társadalmából kerülnek ki. A színház programja klasszikusok kivételével egészen modern és népi elemeket feldolgozó darabokból fog állani. Ez lesz az első cigányszínház a földön.

Kevés pénzért jó szövetet

I. SCHUTZ-nál.

— Baleset a hármashatárhegyi autó-tréningben. Budapestről jelentik: Ma megkezdődött a hármashatárhegyi autóverseny hivatalos tréningje, amelyen Caracciola, Arco-Zinneberg, még számos külföldi versenyző és a legjobb magyar autóvezetők vettek részt. Kiseb baleset is történt. Carli Jellen gráci versenyző Bugatti-kocsijával kicsuszott az egyik kanyarodónál és elütötte Tide Rudolfot, aki éppen a pályára lépett. Tide lábtörést szenvedett. A mentők a Margit-kórházba vitték.

— Páratlan autóbaleset. A szászországi Hoyersverdában különös baleset történt. Egy nyitott taxi összeütközött egy szekérral, amely kátrányt hordókat szállított. Az összeütközés következtében az egyik kátrányos hordó bezuhant a taxiba, ott összetört s tartalma tetőtől talpig végigöntötte a taxi utasait: egy hölgyet. Minden tisztítási kísérlet hiábavalónak bizonyult úgy, hogy végül a szerencsétlenül járt hölgyet a város kórházába kellett szállítani, ahol speciális tisztító eljárásnak vetik alá egész bőrfelületét.

— Orvosi hír. Dr. Spielberger Henrik fogorvos hazaérkezett és ismét rendel.

— Lopott árukat talált az aradi rendőrség. Az aradi rendőrség, mint már az Aradi Közlöny megírta, néhány nappal ezelőtt Ulits Simon országosan körözött betörőt elfogta és lakásán nagy mennyiségű rablott holmit talált. Mára a rendőrség nyomozó osztályára ismét bizalmas feljelentés érkezett, hogy Ulits Simon nemcsak a lakásán tartott lopott holmikat, hanem a város különböző részeiben is. Az értesítés pontosan megjelölte azokat a helyeket, ahol a lopott holmit el vannak rejtve. A rendőrségről azonnal detektívek mentek a megjelölt helyekre és a lopott tárgyakat megtalálták. Az orgazdák neveit azonban a rendőrség a nyomozás érdekében egyelőre nem hozza nyilvánosságra. A nyomozás folyik.

— Orvosi hír. Dr. Waldman a bécsi Hájek és Neumann fül-, orr- és gége-klinikák volt osztályorvosa hazaérkezett. Rendel délelőtt 10—12, délután 2—5-ig Str. Take Ionescu (v. Sárossy-u.) 1.

A vadór megdöbbenő felkezdéséről azonnal értesítette a bodajki csendőrséget. Innen bizottság szállt ki a helyszínre. Dr. Kresko bodajki körorvos megvizsgálta a hullát, amelyről kiderült, hogy a nagykiterjedésű buroki rengetegben hosszú idő óta elvadultan élő nő holtteste. Bűntényről nincsen szó. A szerencsétlen teremtés az orvosi vélemény szerint hónapokkal ezelőtt, nyilván elborult elmével rejtőzött el az erdőben, ahol hiányos táplálkozása miatt feste borzalmasan lesóványodott. Barangolása közben a szakadékba tévedhetett, ahonnan nem tudott kivergődni s valóságban éhenhalt. Nevét, kilétét senki sem tudja.

A nyomozás lefolytatása után, amelynek eredményéről a csendőrség jelentést küldött a székesfehérvári kir. ügyészségnek, a nagyburoki erdő titokzatos halottjának eltemetésére a hatóság megadta az engedélyt.

— A Borossebesi ref. Nőszövetség az Iparos Otthon termeiben jótékony célú művész-estélyt tartott. A szép erkölcsi sikert elért estély művészi értékű számait az ismert erdélyi nótaköltő Albisi József dr. szerezte. Albisi József dr. saját maga énekelte és művészi játékkal kísérte dalait, melyet a borossebesi hallgatóság tapsal és virággal honorált. Az estélyt Killik Irma tartalmas prologusa vezette be. Méltatta az est jelentőségét, Albisi József dr. érdemeit, melyet a lelkes hallgatóság kedvesen fogadott. Az est műsorának keretében szintre került még két egyfelvonásos változatos vígjáték, azonkívül szórakoztató számok is. Szép sikerrel szerepeltek: Patkó Ferencné, Patkó Boske, Patkó Erzsike, Örmöri Ius, Zimonyi Zoltán, Todica Péter, Szabó Ferenc, Lopták József, Nagy Jolán, Killik Árpád tárogaton játszott. A sebesi derék műkedvelőket az előadásra Killik Kálmán készítette elő hozzáértéssel. Műsor után tánc következett, mely reggelig tartott.

Oustric bankár szabadlábán

Párisból jelentik: Oustric bankárt, akinek a vállalata tavaly összeomlottak és aki a francia polgárságnak sok százmillió franknyi kárt okozott, a legközelebbi órákban valószínűleg szabadlábba helyezik. A vizsgálati fogságban lévő bankár egészségi állapota ugyanis annyira leromlott, hogy védői szabadlábahelyezését kérték, amit a bíróság el is rendelt.

Két repülőszerencsétlenség haláleset nélkül

Véletlen mentett meg két pikótát Iasi mellett

Jasiból jelentik: Szerencsés kimenetelű repülőkatasztrófa történt ma délután a Roman közelében lévő Roman-Sagua község határában. A reggeli órákban ugyanis két katonai repülőgép indult Romanból, hogy a környéken gyakorlatokat végezzenek. Az egyik repülőgép, melyet Potoroaca repülő-örmszter vezetett és amelyben rajtakívül mint megfigyelő egy Barta nevű hadnagy ült, Roman-Sagua község felett, mintegy 300 méter magasságban hirtelen motordefektet kapott és zuhanni kezdett. A katasztrófát a pilóta lélekjelenléte mentette meg, aki ugyanis egy csodás véletlen folytán a zuhanó gép motorját újra egy-két pillanatra mozgásba tudta hozni, úgy hogy a repülőgép átlag csak pár méter magasságból zuhant a földre és a község határában egy sánca esett. A gép súlyosan megrongálódott, de a bentülő két pikótának szerencséjére semmi baja sem történt.

Ugyancsak a ma délelőtti órákban egy másik repülőszerencsétlenség is történt Tecuci közelében. Délelőtt 10 órakor Hentzer pilóta, a tecuci-i repülőiskola növendéke felszállt egy „Set” típusú gépen és amikor már 400 méter magasságban járt, a motor felmondta a szolgálatot és a repülőgép zuhanni kezdett. A gépet vezető pilótának még volt annyi ideje, hogy a repülőgépből kiugorjon és így eltérve a szerencséjével sikerült simán földet érnie. A gép Tecuci-Marasesti közelében zuhant le és pozdorjává zuzódott. Mindkét szerencsétlenség ügyében erélyes vizsgálat indult meg.

Az aradi vásártér és a városi földek sorsa az interimár-bizottság előtt

A város házikezelésben tartja meg földjeit — Akció az aradi munkanélküliekért — Iszaptenger az Oboron

A város hivatalfőnökei és a Kereskedelmi és Iparkamara tisztviselői az aradi nyomor enyhítéséért

Az interimár-bizottság ma délelőtti ülésén több adminisztratív kérdés tárgyalása került napirendre. Így elhatározta az interimár-bizottság, hogy megváltoztatja az előző, nemzeti-parasztpárti rezsim országos hirtől szert tett csendrendeletének 5. paragrafusát, amely az uccai lármát szabályozza bizonyos kötött időközön belül. Az interimár-bizottság rövid vita után úgy döntött, hogy a csendrendelet ötödik szakaszát egyszerűen eltörli.

Megírta az *Aradi Közlöny*, hogy a város vezetőségét intenzíven foglalkoztatja az a kérdés, miként használják ki a lehető leggazdaságosabban a város tulajdonát képező ingatlanokat. E tekintetben elsősorban is a városi földek jönnek számításba, amelyekre javarészt lucernát és egyéb takarmányt termesztett eddig a város, legnagyobb részüket azonban árendába adta. Az interimár-bizottság úgy határozott, hogy a városi földeket továbbra is házi kezelésben tartja meg, mivel ez a módszer a leggazdaságosabb és a legtöbb jövedelmet hajtja. Elhatározták továbbá, hogy a beltérjesebb gazdálkodás fellendítése érdekében a város tíz lovat és hét ekét fog a közeljövőben vásárolni, amelyeket a városi földeken helyeznek üzembe.

Ezután Radu Cornel dr. interimár-bizottsági elnök tette meg jelentését arról az értekezletről, amelyet Arad gazdasági életének vezető egyéniségeivel folytatott le s amelyről az *Aradi Közlöny* kimerítően számolt be olvasóinak. Bejelentette az elnök, hogy a mai nap folyamán a maga részéről is közös értekezletre hívta meg az egyes városi ügyosztályok összes osztályfőnökeit, akik előtt ismételt előadta nagy szociális jelentőségű tervét és megbeszélte velük mindazokat a módokat, amelyeknek kapcsán Aradváros tisztviselői kara is bekapcsolódhatna az *aradi munkanélküliség megoldására indított akcióba*. A városi ügy-

osztályok osztályfőnökei az értekezlet végén egyöntetűleg kijelentették, hogy a maguk részéről az aradi munkanélküli alap gyarapítására hat hónapon át havi fizetésük egy százalékát ajánlják fel önkéntesen. Radu dr. meghatottan mondott köszönetet osztályfőnökeinek, mert — amint kijelentette — ez a gesztus is megerősíti őt abban a hitében, hogy a város vezető főtisztviselői átérzik az ő személyi intencióit és teljes tehetségükkel támogatják azokat. Az interimár-bizottság jegyzőkönyvtel mondott köszönetet a megnyilatkozott áldozatkészségért a város hivatali osztályfőnökeinek.

Pacuraru Brutus iparkamarai vezértitkár közvetlenül ezután általános tetszésnyilatkozatok között jelentette be, hogy az *aradi Kereskedelmi és Iparkamara teljes tisztviselői kara ugyancsak be kíván kapcsolódni a munkanélküliség leküzdésére indított társadalmi akcióba, amelynek anyagi alátámasztása érdekében havi fizetésüknek egy százalékát ugyancsak felajánlja*. Az interimár-bizottság az aradi Kereskedelmi és Iparkamara tisztviselői karának.

Ongyilkosságot kísérelt meg az egyik bécsi Heimwehr-vezér

Pfriemernek kezéből tépték ki a revolvért — A „forradalom” ügyében nem lesz több letartóztatás

Bécsből jelentik: A belügyminisztérium ma rendeletet küldött széjjel a steyer hatóságokhoz, amelyben utasította azokat, hogy szüntessék be a Heimwehr-puccs ügyében bevezetett vizsgálatot és ne eszközöljenek újabb letartóztatásokat, mivel a szociáldemokrata rendőrtisztviselők nem vezetik le tárgyilagosan a vizsgálatot. Arról, hogy a puccs előkészítői elnyerjék méltó büntetésüket, a bíróságok fognak gondoskodni.

Teljesen megbízható forrásból azt a hírt kol-

porfálják, hogy Pfriemer vasárnap délután, midőn vállalkozásának sikertelensége nyilvánossá vált, öngyilkosságot akart elkövetni. Az első jelentések után teljesen feldúlt idegállapotban visszavonult szállodai szobájába és magára zárta az ajtót. Környezete aggodni kezdett, behatoltak szobájába és pedig abban a pillanatban, amikor föbe akarta magát lőni. A fegyvert kivették kezéből, mire eszméletlenül esett össze. Hívei azután állandóan gyígyáztak rá és magukkal vitték gróf Stürgh kastélyába.

Borzalmas gyilkosság Dicsőszenmártonban

Meggyilkoltak egy téglyári munkást

Dicsőszenmártonról jelentik: Borzalmas gyilkosság tartja izgalomban Dicsőszenmárton. Ismeretlen tettes meggyilkolta a Herkules-féle téglyár egyik munkását, Dregics Pétert, aki egyik legmegbízhatóbb és már régi munkása volt a téglyárnak. A munkás ma reggel nem jelentkezett munkára és amikor a gyár művezetője érdeklődött a szomszédban lakó Dregics Péter családjánál, ott azt a meglepő felvilágosítást adták, hogy Dregics Péter tegnap este elment hazulról és azóta nem adott életjelet magáról. Mivel a dolog gyanusnak látszott, többen keresésére indultak és egy Oltheanné nevű asszony a gyártelep istállójában ráakadt a munkásra, aki borzalmasan összeroncsolt fejével, nagy vértócsában feküdt az istálló padlóján.

Az istálló falai és a padló több helyen vértel volt telefecskendezve. Mivelhogy még életben volt, kórházba szállították, kihallgatni azonban nem lehetett, mert eszméletlenül fekszik és nincs is kilátás, hogy magához térjen. A rendőrség megállapította, hogy a munkást fejszével gyilkolták meg és a nyomozás eddigi állása szerint, egy radnóti embert gyanúsítanak, akit állítólag a gyár éjjeli őre egy nappal a gyilkosság előtt, a gyártelepen látott keresztülmenni. A hatóságok széleskörű nyomozást vezettek be a titokzatos gyilkos kézrekerítésére.

Nyugdíjasok az aradi pénzügyigazgatóságon

Küldöttség Glava pénzügyigazgató-helyettes előtt — Várakozás minden eredmény nélkül — Huszadika küszöbén — kiutalás nélkül

Az aradi pénzügyigazgatóságra még mindig nem érkezett meg a minisztérium akreditáló levele, amellyel az esedékes nyugdíjak fedezésére szükséges összeget kiutalta volna. A mai napon ismét nagy csoportokban gyülekeztek a nyugdíjasok a pénzügyigazgatóságon, akiknek természetesen minden eredmény nélkül kellett elhagyniok a pénzügyigazgatóság épületét. A délelőtti folyamán egyébként nyugdíjas-küldöttség jelent meg Glava helyettes pénzügyigazgató előtt, akinek részletesen változtak szomorú helyzetüket és intervencióját kérték a nyugdíjak megsürgetése érdekében. Glava helyettes pénzügyigazgató kijelentette, hogy a pénzügyigazgatóság mindent el fog követni annak érdekében, hogy a nyugdíjasok a legrövidebb időn belül megkapják illetményeiket.

Mint ismeretes, a minisztérium e hó elején rendeletet küldött az aradi pénzügyigazgatóságra, amelyben úgy intézkedett, hogy a befolyt összegeket száz százalékig szállítsák be a Banca Nationalaba, ennek ellenében azonban gondoskodni fog arról, hogy szeptember 20-ig a nyugdíjasok és tisztviselők járandóságait kiegyenlítsék. A huszadika már a küszöbön áll és mindeddig a kifizetésre vonatkozólag semminemű intézkedés sem történt. A pénzügyigazgatóságon most attól tartanak, hogy a közeli napokban oly értekmű intézkedés érkezik a pénzügyigazgatóságra, amely szerint huszadika után is a bevétel száz százalékát be-

kell szállítani a Banca Nationalaba. Így tehát még a lehetősége is ki lenne zárva annak, hogy a pénzügyigazgatóság össze tudja gyűjteni azt az összeget, amely a kifizetésekhez szükséges.

Egy aradi asszony kilakoltatási keresete férje ellen

Érdekes pereskedés az aradi törvényszék előtt.

Nem mindennapi ügyben adott ma be keresetet Puticiu Györgyné Árok-ucca 4. szám alatti lakos nevében Dante Gherman dr. aradi ügyvéd a keresetnek különös érdekességet az ad, hogy az ítéletnek elvi jelentősége is lesz.

Keresetében Puticiu Györgyné előadja, hogy férje állandóan durván bánik vele, brutalizálja és ezért kéri a bíróságot, hogy rendelje el férje kilakoltatását.

Kérelmét arra alapítja, hogy a ház, amelyben férjével élnek, az ő tulajdonát képezi. Mivel pedig a még érvényben levő magyar törvények kimondják, hogy a nő férjhezmenetele után is teljes joggal rendelkezik ingó és ingatlan vagyona felett, tehát jogában áll saját házából férjét, mint alkalmatlan és kellemetlen egyént kilakoltatni.

A különös kereset tárgyalása és a bírói ítélet elé jogászok érdeklődéssel tekintenek.

TARKA ESEMÉNYEK

Százezer dollár kártérítést követel egy amerikai filmsztár, mert kilrták az életkorát

Érdekes kártérítési pert indított 'Anny Pennington neves táncosnő és filmsztár a Lever Bros. Co. nagy szappangyár ellen. A gyárat okolja ugyanis azért, hogy nem kapott olyan kedvező szerződést, mint röviddel azelőtt. A perirat elmondja, hogy Pennington kisasszony épp úgy, mint más művésznők, illő fizetségért odaadta a nevét reklámcélokra. A szappangyár az összes lapokban közzé is tett egy hirdetést, amely Pennington kisasszony arcképevel ajánl a közönség figyelmébe egy új márkájú luxus-szappant. A színésznő arcképe alatt ez a szöveg olvasható:

— 39 éves vagyok. De nem hallgatom el koromat, mert sohasem öregedhetik meg az a nő, aki ezt a kitünő szappant használja.

A reklám kellemetlen következményekkel járt Pennington kisasszonyra. Társnői gunyolódtak rajta s mindenféle tréfát terjesztettek róla. A művésznő azonban azt állítja, hogy a mióta igazi életkora nyilvánosságra került, azóta sem a színházak, sem a filmgyárak nem alkalmazzák régebbi bakis szerepeire. Már pedig ő nem hatalmazta fel a szappangyárat arra, hogy az életkorát is közölje. A megállapodás mindössze arra vonatkozott, hogy a gyár közli a művésznő arcképét és alatta néhány ajánló így nagy anvagi kárt okozott neki, a kárt pedig 100 ezer dollárra becsüli. Ezt a hatalmas összeget követeli most Pennington kisasszony a Lever Bros. Co. cégtől.

EGY KOMPLIKÁLT BÜNPÖR. Agoston Rudolf és három társa: Back Lipót, Flesch Ernő és Feldstein Izrael bécsi lakosok százezer shillinget csaltak ki több kisbirtokostól, akiknek előlegok fejében földhitelt kínáltak. A bécsi törvényszék most kezdte meg a nagyszabású és rendkívül komplikált bűnügy tárgyalását, amely iránt Bécsben óriási érdeklődés nyilvánult meg és valószínűleg osztróm alá vették a tárgyalótermet. A tulajdonképpeni panaszosokon kívül rendkívül sokan vannak, akiket a bünszövetkezet megkárosított, de álszeméremből még eddig nem jelentkeztek.

A NUTRIA MINT HÁZIÁLLAT. A nutria, amely fűdvalevőleg egyik legértékesebb prémet szolgáltatja, a németországi tudósok szerint könnyen megszeldíthető, Európa klímáját nagyszerűen bírja úgy, hogy tenyésztése és tartása semmi akadályba nem ütközik. Németországban most erőteljes propagandát indítottak a nutria meghonosítása érdekében.

MONOGRAMM A CIPŐSÁRKON. Realkönyvöltött immár Sherlock Holmesnek, Buffalo Billnek és Vadölőnek, akik páratlan ügyességgel állapították meg a nyomokból: vajon barát járt-e arra, vagy ellenség. Vége a szép időknél, amikor a bűnügyi vizsgálatok során a lányomokat aprólékos pontossággal és figyelemmel vizsgálatták. Marjorie King, a Metro-Goldwin-gyár világhírű filmprinadonna is ugyanígy divatújdonágot kreált, amely elsőpr minden régi szép illuziót, ami a lányomok alapján történő nyomozás izgalmas idejéből származik. A szép filmcíva találmánya az, hogy minden cipőjének talpába, relief formában benyomtatja az M. K. betűket, vagyis a monogramját. Ezentúl tehát hármere jár, a strand homokján, vagy a kocsiuton, erdei uton, országuton, mindenütt láthatják csodálatos kis cipőinek lenyomatát, nevének kezdőbetűivel s azonnal megállapíthatják, hogy kedvencük merre jár. Újabb hirdások szerint ez az új divat nagyon hódít.

MICKY EGÉR TESTVÉRE, FLIPPY. Ub Iwerks, a Micky-egér megteremtője, aki ezzel az alakjával karriert csinált és vagyont szerzett, Hollywoodból Newyorkba érkezett, ahol a napokban a sajtónak bemutatta új kreációját. Az új kreáció: Flippy, a béka, amely már a bemutatón Micky egér legveszedelmesebb versenytársának bizonyult. Teljesen új zenei és rajzötletek és trükkök sorozata minden egyes Flippy-film és az amerikai sajtó azon a véleményen van, hogy Ub Iwerks, aki ma már Hollywoodban egész műteremmel dolgozik és akinek utasításai szerint egész sereg rajzoló készíti a Micky-film modelljeit, a Flippy-filmeket önállóan rajzolja.

Kolozsvári Mentő Sorsjáték Főnyeremény 1 millió Lei. Legközelebbi húzás szept. 20-án

Sorsjegyek állandóan vásárolhatók tőzsdében, bankban. Egy egész sorsjegy ára 100, felsorsjegy 50 Lei. Vidéki megrendeléseknél 19 Lei portó hozzáadásával megrendelhető a főbizományosnál: **BOKSTEIN TIVADAR** Arad, Str. Vidra No. 1. és a Központi Sorsjegyirodánál: Oluj, Str. Memorandulul No. 16.

A lángok martaléka lett egy nagy bérpalota Iasiban

A lakók alig tudtak menekülni a lángban álló épületből — Bűnös kezek munkája — Hatalmas károk

Iasiból jelentik: Hatalmas tűzvész pusztított ma éjszaka Iasiban. Éjfél után két órakor kigyulladt a Str. Nicolina és a Str. Scoala sarkán levő nagy bérház és a tűz rendkívül nagy károkat okozott. A tüzet a járókelők vették észre, akiknek feltűnt, hogy a házban levő Finkelstein-féle textilüzletben nagy világosság van, majd pár pillanattal később az ajtó rollóin keresztül sűrű füst töltötte az uccára. Természetesen azonnal telefonáltak a tűzoltókért, akik mintegy 10 perc múlva érkeztek a helyszínre, azonban ekkorra már nemcsak az üzlethelyiség, hanem a szomszédos helyiségek is lángokban állottak. A tűzoltók nagy apparátussal rögtön hozzáfogtak az oltáshoz, azonban megfeszített munkájuk dacára a lángok egyre terjedtek úgy, hogy a tűzoltóság teljesen tehetetlenül állott a veszedelemmel szemben. Alig két óra

leforgása alatt a Feldman-féle vegyeskereskedés, a Moscu ruhaáruház, a Sitzermann-féle pékség, a Buholzer-féle vegytisztító intézet, ezenkívül több mint tíz lakás vált a tűz martalékává.

A tűz színhelyén leirhatatlan pánik keletkezett. Ugyanis amikor a tűz kitört, a házban mindenki aludt. A lakók a tüzlárnára ébredtek fel és csaknem valamennyien hálóingekben voltak kénytelenek otthonukból kimenekülni, mert a tűz oly rohamosan terjedt, hogy a ház földszintjén lakók már csak alig tudtak az égő házból épségben kiszabadulni. Az épület csaknem teljesen leégett és a tűzoltók a reggeli órákban tudták csak a tüzet lokalizálni. A hatóságok a levezetett tűzvizsgálat után többeket őrizetbe vettek, mert alapos a gyanu, hogy a tüzet bűnös kezek idézték elő. A kár az eddigi megállapítások szerint jóval meghaladja a tíz millió lejt.

Embercsempészség Romániából az Egyesült-Államokba

Embercsempész bandát lepleztek le Hamburgban — Áldozatait Romániából, Magyarországból, Lengyelországból és Bulgáriából szállította — A banda egyik vezetője román állampolgár

Hamburg. A hamburgi rendőrség az elmúlt napokban sikerült fogást csinált, egy nagyszabású embercsempészetet akadályozott meg, amelyet külföldi tengerészek segítségével organizáltak. Már most is valószínű, hogy az embercsempészeknek bandája idáig is nagyon sok személyt csempésztett illegális uton az Egyesült-Államokba, vagy olyan más államokba, amelyekbe a bevándorlás jelenleg tilalmas, vagy rendkívül nehéz.

Hamburgban idáig letartóztattak egy brooklynai Henry C. nevű egyént, akinek a legújabb szállítmányt kellett volna átvinnie a tengeren, azután egy Berek Sz. nevű varsói lengyelt és egy Martin D. nevű bukaresti román. A leplezett üzlet az egyik legnagyobb embercsempészesi akció, amelyet az utóbbi években Európában és az Egyesült Államokban leplezték.

Az amerikai Henry C., aki tulajdonképpen az egész embercsempészesi akciónak a főmozgatója, legutóbb Antwerpenben ütötte fel a tanyáját. Néhány héttel ezelőtt költözött át Hamburgba, még pedig abból a célból, hogy több üzletet hajtson végre, amelyeket Amerikában élő bátyja kezdeményezett. Fivére ugyanis megszerezte az utóbbi évek folyamán az Amerikába bevándoroltak név- és címjegyzékét. Elővigyázat okából áldozatait különösen a magyar, román, bolgár és lengyel bevándorlók köréből kereste. Hozzá tartozóikkal szabályszerű szerződést kötött s ebben kötelezte magát, hogy a család rokonait, hozzátartozóit illegális uton becsempészi az Egyesült Államok területére. A csempészszállítást úgy képzelték el, hogy az áldozatokat Antwerpenben fogadják és aztán a nagy amerikai gőzösökön és kerülő uton szállították volna szárazföldre.

A lengyel Sz. és a román Da. voltak Henry C.-nek segítőitársai és feladatuk nem állott másból, minthogy az áldozatokat Antwerpenben fogadják és azután Antwerpenből Hamburgba átszállítsák. Az embercsempészek ugyanis abban a meggyőződésben voltak, hogy Hamburgban könnyebb behajózni a szállítmányt, mint Antwerpenben.

A hamburgi rendőrségnek már régi idő óta feltűnt, hogy St. Georg egy magánházában külföldiek vettek szállást és rendszeresen érkeznek szegény, nyilvánvalóan Lengyelországból való bevándorlók egyszerű zsákkal és csomaggal, akiket ebben a házban szállásolnak el. Erre hosszabb ideig megfigyelték a gyanus házat. A nyomozó rendőrség csapatát állított az amerikaiak, amelybe az bele is esett, úgyhogy az embercsempészeknek egész privat penzióit leplezték és a tulajdonképpeni managereket letartóztatták.

Ez az eset nem az első a maga nemében Hamburgban. A tavasz folyamán sikerült a hamburgi rendőrségnek egy nagyon vagyonos japánt letartóztatnia, aki Bremerhafenben nagy arányokban folytatta az Egyesült Államokba irányított embercsempésztést. A most letartóztatott banda a japánnak a munkáját vette át és azt ugyanolyan körülmények között bonyolította le.

Tehát Amerika a célja az embercsempészesnek. Ismeretes, hogy különösen Japánból és Kinából hónapról-hónapra, Közép- és Dél-Amerikába induló gőzösökön nagyon sok embert szállítanak az Egyesült Államokba. A szénkamrákban, rejtett és kényelmetlen zugokban sok esetben megfulladt, vagy kiéhezett potyautasokra találtak, akik az embercsempészet áldozataivá váltak.

Constantában megsérült a Romania nevű hajó

Constantából jelentik: Súlyos sérüléseket szenvedett ma a constantai kikötőben a „Romania” gőzös. A délelőtti órákban, amikor a hatalmas gőzös helyet akart változtatni, hogy egy nagyobb mennyiségű áruszállítmányt vegyen fel az egyik dokkból, hirtelen nagy vihar támadt és a mozgásban levő gőzös ennek következtében nekiment egy görög hajónak. Az összeütközés következtében a „Romania” rendkívül súlyosan megsérült.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Nagy áremelkedések a mai gabonapiacon

Az idén még nem volt ilyen magas ára a búzának, mint ma. A csehszlovákiai export hatása — A mai piaci árak —

A mai hetipiace eseménye kétségtelenül a gabonaárak, de főleg a buza árának emelkedése. Alig egy hét alatt a buza ára ugyanis közel száz lejjel emelkedett. Egy mázsa búzáért ma 290, sőt 300 lejt is adtak. Ez a legmagasabb ár, amit az idén búzáért fizettek. Hasonló arányban drágultak a többi gabonanemiek is, így az árpáért 290—300 lejt, a tengeriért 220—290 lejt, a zabért 280 lejt és a rozsért 280—290 lejt fizettek métermázsánként.

A felhozatal igen csekély volt és a felhozott áru az utolsó szemig elkelt. Az árak hirtelen emelkedése tehát egyrészt a minimális kínálatnak, másrészt pedig a csehszlovákiai export megélénkülésének tudható be. Az exportőrök, akik az elmúlt napokban még alacsony áron kötöttek le nagyobb szállományokat, most lázasan fedezik szükségleteiket, mivel tetemes veszteségtől tartanak. Az exportőrök megbízottai már a falvakban is megjelentek és ott vásárolják a búzát. Hozzájárult az árak emelkedéséhez az a hír is, amely a buzaárak minimálásáról terjedt el. A gazdák ugyanis most igyekeznek tartani készleteiket abban a reményben, hogy rövidesen azokon még magasabb árakon adhatnak túl. Az általános pesszimizmust tehát most optimizmus váltotta fel.

Érdekes jelenség, hogy úgy a szatmár, mint a nagyváradi hetipiacion a szó szoros értelmében nem jelent meg buza. A gazdák a cseh keresletben bíznak, amely egyre intenzívebbé válik. A csehek érdeklődése a romániai buza iránt, részint annak tudható be, hogy Románia — mint arról már mai számunkban megemlékeztünk — az utóbbi időben dumpingáron adott el búzát és ezzel az árákkal Jugoszlávia nem tudta felvenni a versenyt. A jugoszláv buza szinte teljesen kiszorult a csehszlovákiai piacról, míg a román gabona egyre nagyobb tért hódít Csehszlovákiában. Az aradi exportőrökhöz szinte naponta érkeznek távirati megkeresések Csehszlovákiából, amelyek nagyobb megrendeléseket tartalmaznak.

Tartani lehet azonban attól, hogy ez a konjunktúra, vagyis a cseh piac érdeklődése megszűnik, vagy legalább is alábbhagy abban a percben, amelyben a cseh-magyar kereskedelmi szerződés életbe lép s a magyar buza

MENTESITENEK

több export-cikket a kiviteli vám alól
Intervenció a gabonanemiek tarifájának le-
szállítására

Bucurestiből jelentik: A kormány gazdasági bizottsága ma ülést tartott, amelyen elhatározták, hogy bizottságot fognak kiküldeni a gabonaértékesítés problémájának tanulmányozására. Ugyanakkor elhatározták azt is, hogy a kormány intervencionálni fog a CFR. vezérigazgatóságánál annak érdekében, hogy szállításuk le a gabonanemiek szállítási tarifáját. Intervencionálni fognak a különböző miniszteriumokban annak érdekében is, hogy szüntessék meg azokat az illethekeket, amelyek bármilyen módon terhelik a mezőgazdaságot.

A gazdasági bizottság elhatározta azt is, hogy a közeljövőben tárgyalásokat kezd a kormány Franciaországgal, annak érdekében, hogy elősegítsék franciaországi gabonaexportunkat. Tárgyalásokat fognak kezdeni Ausztriával is az élőállat-exportra vonatkozólag. Egyik legérdekesebb határozata azonban a gazdasági bizottságnak az, hogy elhatározta bizonyos árucikkek kiviteli vámjának teljes eltörlését. Ezek az árucikkek a következők: lucerna, lóhere, széna, szárnyasok, karbid, enyv, nyers casein, fa-szén, kréta, kőszén, cement, glücoza, lignit, mész, turó, stearin-gyertyák, parafin-gyertyák, kefék, toilette-szappan és velász.

esetleg verni fogja ismét a román búzát. Viszont tény az, hogy egyelőre teljesen bizonytalan, hogy mikor lép életbe a cseh-magyar vámháboru békeokmánya, az új cseh-magyar kereskedelmi szerződés, mivel a két ország közötti kereskedelmi tárgyalások nagyon elhúzódtak és a megegyezésről egyelőre semmi hír. Ha pedig ez a megegyezés később következik be, akkor addig Csehszlovákia már lefedezte szükségletét és — legalább is ebben az évben — már nem vásárol magyar búzát.

A mai hetipiace árai egyébként a következők voltak: Tojás darabja 1.80—2 lejt, sovány liba egy pár 170—180 lejt, kövér liba párja 430—500 lejt, sovány kacska párja 70—90 lejt, kövér kacska párja 170—190 lejt, csirke párja 40—65 lejt, tyúk párja 100—120 lejt. Tehén turó kilogrammja 10 lejt, juhturó kilogrammja 30—32 lejt, vaj kilogrammja 80—100 lejt, tej literje 5—6 lejt, tejfel 30—35 lejt. Kelkáposzta darabja 1—2 lejt, zöldbab kilogrammja 8—10 lejt, burgonya kilogrammja 3 lejt, hagyma egy köteg 3

RÁDIÓ KÖZLÖNY

Rovatvezető: Sztolár Jenő

Rádió a természetben.

A természettudomány egyik legnagyobb rejtélye, hogy hogyan tudnak egyes állatok, rovarok, halak érintkezni egymással. A tudósok már évek óta kutatják például a hangyák beszédjét, de még elfogadható megoldást nem találtak.

Az egyike az ilyen rejtélyeknek a császármoly rejtélye. Ha egy nőstény molyféle kibújik a gubójából, azonnal érintkezésbe lép a hímekkel, valamilyen titokzatos hívóhullámokat bocsátva ki, hogy hogyan, ezt még senkinek sem sikerült megfejteni. Tény az, hogy nemsokára egész csapat hím veszi körül és ezek közül választja ki azután a párját. Hogy a királyné „hívóerejét” kipróbálják, az egyik természettudós érdekes kísérletet végzett egy ilyen gubójából éppen kibujt pillével. Sűrű hálójával lefedett dobozba téve, a dobozt felülőiről zsebébe rejtette és aztán kis sétára indult a szabadba. Nem jutott azonban messze és már ott volt a kabátja körül egy hím, sőt rövid idő múlva 8 hím röpködte körül a tudóst, vagy inkább a kabátját.

A tudósok véleménye megoszlik: egyesek szerint a molykirályné valami rendkívül átható, de az emberi orr által észre nem vehető illatot bocsát ki magából, mások szerint valami rádióhoz hasonló hullámok, éterrezgések útján lép érintkezésbe a hímekkel. Tényleg a királyné tapogatóit, egy lelkes rádióamatőr, könnyen valami komplikált kosárantennának gondolhatná.

Az ellenállásokról, A rádiótechnika számos ismeretlen fejezete közül egyik legismeretlenebb s mégis, talán most, a hálózati készülékek világában — egyik legfontosabb fejezet az ellenállásról szól. Az amatőrök által használt ellenállások általában kétfélek: szilárd massaellenállások, szilitrudak és huzalból tekercselt ellenállások. Az előbbieket kisebb terhelésre készülnek, mert nagyobb hő nem bírnak el. A huzalellenállások különleges huzalanyagokból különleges anyagra vannak csévéelve. Az ellenállásokkal szemben meglehetősen nagy követelményeket állítunk fel. Az elektromos energiának az ellenállás által hővé való átalakítása az ellenállást nagyon igénybe veszi. A jó ellenállásnak ezt nem szabad megéreznie. A legfontosabb tehát az, hogy az ellenállás minden körülmények között tartsa meg értékét. Nem kevésbé fontos követelmény az ellenállás pontos leértékelése is. Végül pedig az ellenállás alkalmazási lehetőségeire is ügyeljünk.

lejt, fokhagyma 4—5 lejt, alma kilogrammja 4—5 lejt, szőlő kilogrammja 4—8 lejt, dió kilogrammja 15—20, káposzta darabonként 2—4 lejt, zöldpaprika négy darab egy lejt, szilva kilogrammja 4—5 lejt, körte kilogrammja 2—4 lejt. Élőállat-piac: Szopós borjú kilogrammja 18—20 lejt, disznó kilogrammja 25—26 lejt, bárány párja 500 lejt, marha kilogrammja 10—15 lejt.

= Új árlejtésre kerülnek a színházépület városi lakásai. A város gazdasági ügyosztályán a napokban kerültek másodízben árlejtésre a városi színházépületben lévő 5 szobás lakások, amelyek november elsején ürülnek meg. Tekintettel azonban arra a körülményre, hogy az árlejtések eredménye nem felelt meg a várakozásoknak, a város vezetősége elhatározta, hogy záros határidőn belül új árlejtést ír ki.

= Fűskóval járt újra a városi vizórák árlejtése. Az interimár bizottság mai ülésén a vizórák kérdésével foglalkozott a város vezetősége. Amint ismeretes, a legutóbbi árlejtés eredményét a város felterjesztette a központi árlejtési hivatalhoz, amely azonban nem hagyta jóvá az eredményt és új árlejtés kiírását rendelte el. A rendelkezésnek megfelelőleg, Aradváros vezetősége mai ülésén kimondotta, hogy az új árlejtés kiírására, a gazdasági ügyosztálynak mielőbb meg kell tennie a szükséges előkészületeket.

Fehallgató vagy hangszóró helyes kapcsolása
Előfordul, hogy a vevőgépen nincsen megjelölve hova jön a hallgató vagy hangszóró + polusa. Ilyenkor a következőképpen járunk el: A fehallgató helyére bekapcsolunk egy lengőtekercses voltmérőt. Ha a műszer mutatója kileng, akkor az helyesen volt kapcsolva, így kell a hallgatót vagy hangszórót is bekapcsolni, vagyis a pozitív sarkot oda, ahol a voltmérő pozitív sarka volt. Ha ellenben azt látjuk, hogy a voltmérő mutatója visszafelé igyekszik kilendülni, úgy ez helytelen kapcsolásra mutat és a hallgatót ellenkező értelemben kell bekötni.

A szerkesztésért
STAUBER ISTVÁN
felel.

AZ
UJSÁG
MINDEN
SZOMBATI
SZÁMÁBAN
INGYEN
MÉLYNYOMÁSÚ, KÉPES
RÁDIÓ-
MELLÉKLET
TELJES MŰSORRAL

Előfizetni lehet: Sándor Iván hírlapiroda,
Löbl hírlapiroda aradi cégnekél

